

KYMI-YHTYMÄ

Kansikuvamme ei ole mikään mannekiiniasetelma, vaan hiihtäjätyöt ovat tunturien valloittajia, jotka hetken levähtävät lumen ja jään koristan autiotuvan ääressä.

Kolmeksi viikoksi venähtäneen kirjaltajain lakon johdosta työt ruuhkautuivat ja niinpä lehtemme huhtikuun numeron ilmestyminen siirtyi toukokuun alkuun. Jokunen merkkipäivä täytyi muuttaa tapahtuneeksi, mutta lehtemme muu aineisto tuskin myöhästymisestä kärsii.

Työturvallisuuspäivien aineistolle on annettu kymmenen sivua. Päivillä valotettiin niin monesta näkökulmasta turvallisuuskysymyksiä, että niistä on varmasti jokaiselle jotakin opittavaa. Erityisen selvästi tuotiin esille turvallisuustoimikuntien jäsenten osuus tällä tärkeällä sosiaalisen toiminnan alalla.

Samaan aihepiiriin liittyy läheisesti tehtaanlääkäri Tor Sjöblomin ja sosiaalipäällikkö Erkki Mattssonin Ruotsin matkan vaikutelmat. Ruotsia pidetään meillä monessa suhteessa esikuvallisena maana, mutta kirjoituksesta saa sen vaikutelman, ettemme ainakaan työpaikkahuollossa ja turvallisuustoiminnassa ole sentään kehityksensä Ruotsiin verrattuna.

Kaksi asiantuntijaa, maisteri Olli Simoinen ja ekonomi Jaakko Harju, selvittelevät kirjoituksissaan eläketurvaa ja eläkeoikeutta. Näiden artikkelien avulla jokainen yhtiöläinen voi perehtyä yhtiönsä eläkejärjestelmään ja eläkkeiden laskuperusteisiin.

Sisältö:

- 1 Miksi rahasta on pula?
- 3 Varatuomari Aarne Castrén 75-vuotias
- 4 Antoisat työturvallisuuspäivät Kuusankosken tehtailla
- 4 Sosiaalipäällikkö Åke Launikari: Työturvallisuustoimikunnan jäsenyys on velvoittava tehtävä
- 6 Turvallisuuspäivien tilaisuuksien avauspuheissa lausuttua
- 8 Ammattientarkastaja A. Sola: Turvallisuuskäsitteet työhön sijoittamisessa ja työnopetuksessa
- 9 Dipl.ins. K. Hallikainen: Turvallisuusmiehen koulutus
- 10 Käyttöpäällikkö Ilmari Lindberg: Toimenpiteet soodakattilan räjähdysvaaran estämiseksi Kuusanniemen selluloosatehtaalla
- 12 Dipl.ins. A. Urho: Sähkötapaturmista ja niiden torjumisesta
- 13 Seitsemän apurahan saajaa
- 14 Havaintoja Ruotsin teollisuuden sosiaali- ja koulutustoitinnasta
- 16 Toiminnanjohtaja Olli Simoinen: Eläkesäätiö ja eläkekassa eläketurvan antajina
- 18 Ekonomi Jaakko Harju: Työsuhte ja eläkeoikeus
- 20 Hallan eläkeläiset askartelevat
- 22 Pallaksella kuntoa kohentamassa
- 25 Kuusankosken Kisa 60-vuotias
- 26 Mitalein palkittuja
- 27 Pitkäaikaisesti palvelleita
- 28 Merkekipäiviä
- 31 Manan majoille
- 32 Ammattikoulun soittokunnalla 25-vuotisjuhlakonsertti
- 32 Kuusankosken Mieslaulajat 20-vuotias

Takakannen sisäsivu:

60-vuotias Sekakuoro Kaiku

Vastaava toimittaja: Veikko Talvi

Toimitussihteeri: Heli Kyllönen

Kirjapaino: Kouvolan Kirja- ja Kivipaino

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty

Miksi rahasta on pula?

Pankinjohtaja Göran Ehrnrooth kirjoittaa Pohjoismaiden Yhdyspankin taloudellisessa julkaisussa Unitas seuraavaa:

Elinkeinoelämä kärsii huutavaa rahan puutetta. Pankit voivat antaa vain välttämättömimmän avun; myös niiden resurssit ovat jo kauan olleet ylläritettuja. Valtion toistuvat kassakriisit täydentävät kuvaa yhteiskunnasta, jossa vallitsee ilmeinen rahapula. Ylimalkaan vain suuri yleisö on välttynyt likviditeettivaikeuksilta.

Mitkä tekijät ovat sitten johdaneet tähän tilanteeseen?

Yksityissektorissa rahan niukkuus liittyy kiinteästi kannattavuuden jatkuvaan heikkenemiseen. Tuotantokustannusten liian jyrkkää nousua ei eri syistä ole pystytty hallitsemaan. Vientiteollisuus on hinnoittelussaan täysin riippuvainen kehityksestä maailmanmarkkinoilla. Esimerkiksi tärkeimpien metsätuotteiden hinnat ovat pysyneet melko muuttumattomina tai suorastaan laskeneet. Eivät edes pääasiassa kotimarkkinoita varten työskentelevät alat voi enää soveltaa itsenäistä hintapolitiikkaa. Ulkomaankaupan vapauttamisesta johtuen kilpailu on nykyään yhtä kovaa sekä kotietä vientimarkkinoilla. Kustannusten nousun kielteisiä vaikutuksia eliminoidaan tehokkaimmin tuottavuutta parantavilla investoinneilla. Tässä kohdin noidankehä kuitenkin sulkeutuu; välttämättömiä rationalisointeja on jarruttanut juuri pääoman puute. Itserahoitusaste, joka ei elinkeinoelämämme piirissä ole milloinkaan ollut erityisen korkea, on edelleen vakavasti heikentynyt. Samalla kun riippuvuus vieraasta pääomasta on näin ollen huomattavasti suurempi kuin aikaisemmin, ovat luottomarkkinoiden resurssit entistäkin rajoitetummat.

Pankit ovat samassa asemassa kuin muu elinkeinoelämä. Liikepankkien kireä likviditeetti joutuu suuressa määrin juuri siitä, että rahavirta yrityssektorista on selvästi pienentynyt. Seurauksena tästä shekkitilisaatatavat ovat kolmen viime vuoden aikana jatkuvasti supistuneet. Talletusten suotuisa kehitys on onneksi pelastanut pankit ja luotontarvitsijat suoranaishan katastrofista. Rediskonttoihin on jo nyt jouduttu turvautumaan liian suuressa määrin. Yleisön nimellistulojen voimakkaalla kasvulla on ollut monta vahingollista vaikutusta, joista mainittakoon varsinkin kulutuksen ja tuonnin viime vuosina tapahtunut valtava lisäys. Seuraukset olisivat kuitenkin olleet vieläkin vakavammat, ellei säästämishalukkuus olisi pysynyt vireillä. Kun luottamus rahanarvoon on horjunut, ovat tallettajat turvautuneet lähinnä inflaatio suojan tarjoaviin indeksitileihin. Vaikka yleensä on vaikeata nähdä mitään hyvää liiaksi yleistyneessä indeksiajattelussa, ei voida ummistaa silmiä siltä tosiasialta, että indeksisidonaisuus on ratkaisevasti vaikuttanut pankkisäästämiseen. Se on tavallaan korvannut koron korotuksen, joka olisi ollut luonnollinen ratkaisu luottomarkkinoiden tasapaino-ongelmaan. Korkoase on kuitenkin kuten aikaisemmin melko epämääräisistä syistä julistettu pannaan.

Valtion rahapula on ollut vakituksena keskustelunaiheena usean vuoden ajan, ja valtiontalouden vaikeuksien pääsyyt on kerta toisensa jälkeen paljastettu. Yksikään hallitus tai eduskunta ei ole kuitenkaan riittävän määrätietoisesti ryhtynyt patoamaan poliittista menovirtaa. Kannattamattomat investoinnit ovat vuosi vuodelta saaneet jatkoa, tulojen ja

omaisuuden siirrot ovat saaneet yhä laajemmat mittasuhteet.

Kysymys on nyt siitä, voidaan-ko valtiontalouden tasapainoa parantaa tänä vuonna toimeenpan- tujen veronkorotusten avulla. Kuluvan vuoden budjetin tulot on luultavasti yliarvioitu siten, että kireiden otteiden negatiivista vaikutusta taloudelliseen aktiviteettiin ei ole otettu tarpeeksi huomioon. Sitä paitsi obligaatioiden myynti on täysin epäonnistunut vuoden alussa. Samanaikaisesti menopuoli paisuu heikentyneen työllisyystilanteen, erilaisten palk- kajärjestelyjen ja muiden uusien tekijöiden vaikutuksesta. On vaikeaa uskoa, että kaikki nämä me- nojen lisäykset voitaisiin hoitaa — niinkuin on väitetty — sisäisin menorahojen siirtein vahvistetun varsinaisen tulo- ja menoarvion puitteissa. Tässä vaikeassa tilan- teessa keskustellaan vakavasti suurista, pääomaa vaativista uudistuksista.

Harjoitettu talouspolitiikka on liian yksipuolisesti suosinut suurta yleisöä eli kuluttajasektoria. Viime vuosien tulojen korotukset ovat selvästi murtaneet tuottavuuden nousun asettamat rajat. Tässä en tarkoita yksinomaan palkkoja, vaan myös muunlaisia tuloja.

Kuvattu kehitys on merkinnyt tulojen ja rahavirtojen suuntautumi- sta yrityksiltä ja investointitoi- minnasta suurelle yleisölle ja ku- lutukseen. Seurauksena on ollut ylikysyntä, joka on ollut koti- maista tarjontaa suurempi ja joka sen vuoksi suureksi osaksi on koh- distunut tuontitavaroihin. Tätä kysyntää olisi varmasti enemmän voitu ohjata kotimaisiin tuotteisiin, mutta kauppa sen paremmin kuin kuluttajatkään eivät tässä suhteessa ole osoittaneet riittävää yhteiskuntavastuuta.

Näkyvin merkki kansantalou-

temme vinosuuntauksesta on kaup- pataseen jättiläismäinen vajuus, joka viime vuonna kolmantena vuonna peräkkäin oli pyöreän lu- vuin 700 milj. mk. Alijäämä on voitu kattaa vain niukkaan va- luuttavarantoomme turvautumal- la. Valuuttakato on puolestaan automaattisesti kiristänyt raha- tilannetta. Kun Suomen Pankki rediskonttausmääräyksillään on rajoittanut tarvittavaa kompensaa- tiota, on likviditeettipula vähitel- len levinnyt yhä laajemmalle.

Olen valmis myöntämään, että ongelmavyöhyte on niin sekava, ettei sitä voida selvittää käden- käänteessä. Mutta on kyseenalais- ta, pystytäänkö nyt suoritetuilla toimenpiteillä pysyvästi paranta- maan taloutemme tasapainoa.

Suomen Pankin kireän rahapo- litiikan perimmäinen tarkoitus on ollut palauttaa tasapaino ulkoma- siin maksutaseisiimme. Tavoitetta ei kuitenkaan ole saavutettu, ellei lasketa menestykseksi sitä, että maksutaseen vajuus ei ole enää sanottavasti suurentunut. Pitkä- aikainen kireys on sitä vastoin su- pistanut tuotannonlisäystä. Huo- limatta tähänastisista vastoinkäy- misistä pyritään nyt selviytymään vaikeuksista kiristämällä otetta edelleen. Nykyisellä finanssi- ja rahapolitiikalla on selvästi defla- torinen leima. Tämänkaltaisella deflaatioyrytyksellä ei kuitenkaan ole mitään vaikutusta palkka- ja kustannustasoon, tuskimpa hintoi- hinkaan. Niin kauan kuin toi- menpiteet eivät ulotu kaiken pa- han alkusyyhyn, yhteiskuntamme inflaatiotautein, on niistä hyvin vähän apua tasapainoa tavoitel- taessa. Jotta deflaatiopolitiikka tällaisissa oloissa onnistuisi, sen olisi ensi sijassa rajoitettava tuo- tannon kasvuvauhtia ja työllisyyt- tä. Poliitiikka, johon liittyy näin suuria sosiaalisia rasituksia, on kuitenkin melko epärealistinen

meidän aikanamme. Sen takia on olemassa suuri vaara, ettei tällä- kään kerralla päästä tuloksiin.

Monella taholla maailmassa kamppaillaan tällä hetkellä ongel- mien parissa, jotka suuresti muis- tuttavat omiamme. Financial Timesissa julkaistussa huomiota herättäneessä artikkelissa käsitel- tiin jonkin aikaa sitten (8. 2. 1967) taloudellisen kasvun ja vakaan ra- hanarvon välistä klassillista risti- riitaa. Siinä todetaan, että useissa maissa näyttää ”reflaatioajattelu” saavan kannatusta kahtena viime vuotena vallinneen restriktiivisen asenteen jälkeen. Vieläpä Länsi- Saksassa, jossa aina on tunnettu miltei ”patologista inflaatiopel- koa”, on huomattu, että vakaasta kehityksestä saadaan kalliisti maksaa hidastuneen kasvuvauhdin muodossa. Ei ole kysymys siitä, että inflaatio saisi vapaasti kehity- tyä — siksi myös uusi sana reflaa- tio — vaan kireän politiikan as- teettaisesta pehmentämisestä. Jar- rutus ei saa olla liian kovaa eikä liian pitkäaikaista, koska se kos- tautuu monin tavoin. Myös muis- sa maissa on saatu kokemuksia siitä, etteivät pelkät finanssi- ja rahapolitiittiset toimenpiteet riitä palauttamaan tasapainoa. Usealla taholla onkin havaittavissa selvää suuntausta tulopolitiikkaan eli pyrkimystä pitää tulonmuodostus ja eri eturyhmien välinen kilpailu kurissa.

Viimeksi mainittu havainto on erityisen mielenkiintoinen. Meillä- kin on viime aikoina keskusteltu tulopolitiikasta, mutta toimeen ei ole vielä ryhdytty. Minun näh- däkseni asian ydin on kuitenkin juuri tässä. Palkka- ja tulo- ratkai- suistamme puuttuu sitä vastuun- tuntoa ja taloudellisten realiteet- tien tajua, mikä olisi terveen ta- loudellisen kehityksen ehdoton edellytys. Elinkeinoelämä ja kan- santalous eivät ajan mittaan voi

kestää alituisesti lisääntyvää kustannuspainetta. Etujärjestöjen on oivallettava, että kannattavuus ja voitto ovat kaiken yritteliäisyyden A ja O. Ilman näitä perusedellytyksiä ei voida turvata sen enempää hyvinvointia kuin työllisyyttäkään. On kuitenkin tyypillistä, että äskeinen linna-rauhaehdotus heti leimattiin epärealistiseksi ja poliittisen propagandan ilmaisuksi. Emme näköjään ole kypsiä samanlaisiin koviin otteisiin, joihin Wilsonin hallitus on ryhtynyt Englannissa. Rohkenisikohan toivoa järkevämpää asennetta nykyisen sopimuskauden päätyttyä ensi vuoden lopulla?

Valuuttarahaston Suomelle myöntämää 300 milj. mk:n valmiusluottoa on tervehdittävä tyydytyksellä. Sen antama tuki on kuitenkin enemmän moraalista ja psykologista kuin käytännöllistä laatua; tämä lyhytaikainen laina

ei ratkaise ongelmia eikä salli helpotuksia nykyiseen restriktiiviseen luottopolitiikkaan. Rahan niukuus tulee näin ollen edelleen jatkumaan. Kuten niin monesti ennenkin meidän on ilmeisesti ennen kaikkea odotettava, kunnes vientisuhdanteiden huomattavasta paranimisestä nykyisestään saamme tarvittavan avun ulkoapäin. Samoin kuin kireys nyt johtuu valuutan virtaamisesta ulos maasta, voidaan ratkaisevaa helpotusta odottaa vasta kun valuuttavirran suunta muuttuu.

Elinkeinoelämä ei kuitenkaan voi toimia ilman rahaa. On sen tähden korkea aika tarkistaa nykyistä politiikkaa. Tarvitsemme yhä useampia selektiivisiä toimenpiteitä, jotta keskeisillä aloilla voitaisiin ylläpitää tuotantoa ja elvyttää investointeja. Tässä yhteydessä voidaan kysyä, onko niukuuden vallitessa oikein, että

rahantarpeiden tyydyttämisessä annetaan poikkeuksetta etusija valtiolle ennen elinkeinoelämää. Eikö valtionkin olisi pantava ”suusäkkiä myöten”?

Olen edellä esittänyt yleisiä talouspoliittisia mielipiteitä, joilla voi näyttää olevan vähän yhteyttä tämän artikkelin varsinaiseen aiheeseen, rahapulaan. Lienee kuitenkin käynyt selville, että tässä on kysymys ongelmasta, joka koskee koko kansantalouttamme. Tarvitsemme kerta kaikkiaan talouteemme peruskorjausta. Paljoa esittämäni voidaan eittämättä pitää toiveajatteluna, kun otetaan huomioon ns. poliittisten realiteettien muodostama vankka muuri. Mutta miten milloinkaan saamme aikaan tervehtymistä aineellisella kentällä, ellemme ensin pysty sitä toteuttamaan henkiselällä alalla, ts. taloudellisessa ajattelussa?

Varatuomari Aarne Castrén 75-vuotias

Kymin Osakeyhtiön hallituksen pitkäaikainen jäsen, varatuomari Aarne Robert Castrén täytti 75 vuotta toukokuun 3 päivänä. Hän on syntynyt Helsingissä. Sukunsa perinteitä jatkaen hän antautui lakimiesuralle, suoritti ylemmän oikeustutkinnon v. 1915 ja sai varatuomarin arvon v. 1918. Isänsä senaattori Kaarlo Castrénin perustaman lakiasiaintoimiston osakkaaksi hän tuli v. 1916 ja harjoitti kolmen vuosikymmenen ajan asianajajan ammattia, erityisesti teollisuuden ja liikelämän juristina. Kymin Osakeyhtiöön myöhemmin sulautunei-

den Oy Läskelä Ab:n ja Leppäkosken Tehtaat Oy:n samoin kuin yhtiömme lainopillisena asiamiehenä hän toimi pitkän aikaa ja valittiin v. 1948 yhtiömme hallitukseen.

Varatuomari Castrénin asian-tuntemusta ja perehtyneisyyttä ovat monet muutkin liikeyritykset käyttäneet hyväkseen. Niinpä hän on Sanoma Oy:n ja Oy Julius Tallberg Ab:n hallitusten puheenjohtaja, Oy Wärtsilä Ab:n ja Oy Aluma Ab:n hallitusten sekä Vakuutusyhtiö Fennian hallintoneuvoston jäsen. Vuosina 1946—1948 hän toimi Helsingin Osakepankin

pääjohtajana ja oli 1944—1946 Pohjoismaiden Yhdyspankin hallintoneuvoston jäsen.

Antoisat työturvallisuuspäivät Kuusankosken tehtailla

Kuusankosken tehtailla järjestetään joka toinen vuosi työturvallisuuspäivät. Tavallisesti pääpaino on ollut työpaikkatilaisuuksissa, joihin kaikilla on ollut mahdollisuus osallistua. Tällä kertaa 27. 2.—7. 3. pidetyillä turvallisuuspäivillä rajoitettiin osanotto kuitenkin koskevaksi vain turvallisuustoimikuntien jäseniä sekä luottamusmiehiä. Toimikuntien työtä ja tapaturmantorjuntaa sekä yleisesti että kunkin osaston omat työolosuhteet huomioon ottaen pyrittiin selvittämään tavallista perusteellisemmin ja siksi ohjelma olisikin muodostunut liian raskaaksi laajaa kuulijakuntaa ajatellen. Epäilemättä päivien aikana saadut vaikutteet ovat turvallisuusmiesten välittämänä tulleet muidenkin tietoon. Myös Kymi-Yhtymän tässä numerossa annamme tavallista enemmän tilaa näiden turvallisuuspäivien selostamiseen. Esitelmöitsijöinä oli valtiovallan sekä Teollisuusvakuutuksen asiantuntijoita ja myös

Kuusankosken tehtaiden oma panos oli tavallista painavampi. Seuraavassa julkaisemme lyhennelmiä eräistä

Sosiaalipäällikkö Ake Launikari:

Työturvallisuustoimikunnan jäsenyys on velvoittava luottamustehtävä

Järjestelmällinen työturvallisuustoiminta aloitettiin Kuusankosken tehtailla jo 1930. Maisteri Margit Borg, joka Yhdysvalloissa oli tutustunut vapaaehtoiseen turvallisuustoimintaan, tuli silloin Kymin Osakeyhtiön palvelukseen päätehtävänään tapaturmien torjuntatyön järjestäminen tehtailla. Hänen aloitteestaan Kuusankoskella alettiin soveltaa amerikkalaista järjestelmää ja perustettiin ensimmäiset työturvallisuustoimikunnat. Aluksi niitä oli yhdeksän ja niissä sata jäsentä, valtaosaltaan työntekijöiden edustajia. Nykyisin Kuusankosken tehtailla on 24 turvallisuustoimikuntaa ja niissä n. 250 jäsentä.

esitelmistä, jotka herättänevät mielenkiintoa laajemmaltikin lukijakuntamme keskuudessa. Myös Teollisuusvakuutuksen 'Ehkäise tapaturmia'-lehdessä julkaistaan päivien aineistoa, minkä lisäksi suppeita piirejä koskevia esitelmiä jaetaan asianomaisten osastojen henkilökunnalle monisteina.

Alusta lähtien oivallettiin, että turvallisuustyössä tarvittiin luottamuksellista yhteistoimintaa työnantajan ja työntekijäin kesken. Yhteistointahengen ja asenteen kehittäminen työpaikoilla kuuluu edelleenkin työturvallisuustoimikuntien ja niiden jäsenten oleellisimpiin tehtäviin.

On luonnollisesti vaikeata osoittaa esimerkiksi tilastollisin luvuin, mikä toimikuntien osuus työturvallisuuden edistämisessä todella on ollut. Todennäköisesti se on joka tapauksessa

ollut myönteinen, koska tapaturmien lukumäärä on vuosi vuodelta pienentynyt.

Viimeisen 10-vuotiskauden aikana on Kuusankosken tehtaiden turvallisuustoimikuntien jäsenten taholta tehty hyväksyttyjä ja toteutettuja ehdotuksia sekä aloitteita työturvallisuuden parantamiseksi keskimäärin 350 vuotta kohden. Vuosi 1966 oli tilastollisesti Kuusankosken tehtailla pa-

Isännöitsijä Magnus Wangel avasi turvallisuustoimikuntien yhteiset esitelmät Koskelassa (kuva viereisellä sivulla) ja Voikkaan mestarikerholla (alla)

ras ja viimeiset 20 vuotta ovat olleet jatkuvan edistyksen kautta. Näin ollen on varsin perusteltua olettaa, että turvallisuustoimikunnilla on ollut merkittävä osuus tähän myönteiseen kehitykseen.

Edellä sanotusta saattaisi saada sen käsityksen, että vain toimikuntien jäsenet toteuttavat käytännössä työturvallisuutta työpaikoilla ja että se olisi heidän yksinoikeutensa eikä muiden tarvitsisi tehdä mitään. Näin ei asian laita kuitenkaan ole. Työturvallisuuden toteuttaminen kuuluu jokaiselle työnjohtotasemassa olevalle samoin kuin jokaiselle työntekijälle. Toimikunnat ja niiden jäsenet auttavat näitä kumpiakin ryhmiä, niitä jotka päättävät ja johtavat työntekoa, ja niitä jotka suorittavat työtä päätösten mukaisesti. Tämä periaate ja toimintaohje on sängen selvästi lausuttu julki työturvallisuuslain 9 §:ssä, jossa määritellään eri osapuolten velvoitteet, mutta samalla myös kehoitetaan keskinäiseen yhteistoimintaan.

Kun henkilö nimetään työturvallisuustoimikuntaan, hänestä tulee luottamushenkilö. Hänet on valittu luottamustoimeensa harkiten ja häneltä odotetaan, että hän toimii häneen kohdistetun luottamuksen mukaisesti.

Tämä luottamus on kolmitahoinen. Työosaston johtaja tai päällikkö, joka nimittää hänet toimikunnan jäseneksi, luottaa siihen, että asianomainen toimii työympäristössään työturvallisuuden hyväksi. Varsinainen työnjohto, lähinnä insinöörit, mestarit ja työnjohtajat luottavat toimikunnan jäsenen mahdollisuuksiin toimia heidän tukenaan ja neuvonantajanaan työturvallisuusasioissa jokapäiväistä työnjohtotehtäväänsä toteuttaessaan. Ennen kaikkea lähin esimies odottaa saavansa työturvallisuusmieheltä ensi käden tietoja kaikista niistä seikoista ja tapahtumista, joilla saattaa olla merkitystä työturvallisuuden edistämiseksi hänen johtamallaan työmaalla. Kolmanneksi toimikunnan jäsenen työtoverit luottavat hänen mahdollisuuksiinsa työskennellä nimenomaan heidän työturvallisuutensa hyväksi. Käytännössä saattaa kyllä usein tuntua siltä kuin luottamuksen sijasta turvallisuusmies saisi moittimista osakseen esimerkiksi hänen huomauttaessaan työtoverilleen vaarallisesta työskentelytavasta. Kaikesta huolimatta työtoverit odottavat sittenkin turvallisuustoimikunnan jäsenen toimivan heidän turvallisuutensa hyväksi. Jo yksinomaan rehellinen ja vilpitön työtoveruus edellyttää tätä.

Turvallisuuspäivien tilaisuuksien avauspuheissa lausuttua

Isännöitsijä Magnus Wangel:

Työturvallisuustoimikunnilla on tehtaittemme turvallisuustyössä keskeinen asema. Toimikuntien edustajat suorittavat eri työkohteissa valvontaa sekä ohjausta. He tarttuvat asiaan, kun he huomaavat puutteellisuuksia. Toimikuntien kokouksissa pohditaan yleisesti turvallisuuskysymyksiä sekä esitetään parannustoimenpiteitä. Sattuneisiin tapaturmiin yritetään hakea todelliset syyt sekä pyritään löytämään keinoja niiden poistamiseksi. Tehdaskierroksien aikana tutustutaan vaarallisiin kohteisiin, suoritettuihin toimenpiteisiin sekä uusiin laitteisiin. Tätä tuttua työskentelykuvausta haluaisin täydentää muutamalla ajatuksella.

On tärkeätä, että toimikuntien kaikki jäsenet vaikuttavat omalla henkilökohtaisella aktiivisuudellaan työturvallisuusasioiden hoitoon. Puheenjohtajan merkitystä toiminnan vetäjänä ja innoittajana haluaisin erityisesti alleviivata. On mielestäni tärkeätä, että puheenjohtajalla on riittävästi päätäntävaltaa.

Toimikunnan jäsenet olisi valittava niin, että osaston eri työkohteet ja työvuorot olisivat mahdollisimman täydellisesti sekä asiantuntevasti edustettuina. Koulutuksen kannalta nuori työntekijä-, työnjohtaja- ja insinööri-polvi tulisi olla myös toimikunnassa edustettuna.

Aktiivinen toiminta edellyttää, että toimenpiteitä koskevat päätökset toteutetaan viipymättä. Laiminlyönnit lamauttavat toimintaa sekä sammuttavat innostusta. Aktiivisuutta lisää myös se, että jäseniä vaihtamalla yhä useammat saavat mahdollisuuden osallistua turvallisuustoimikuntien työhön.

Tehdaskierrokset voitaisiin ainakin kerran vuodessa suunnata jollekin toiselle osastolle esimerkiksi siten, että

Kymin paperitehtaan toimikunta tutustuisi Voikkaan paperitehtaan jne. Tehdassoikeudelle löytyisi näin menetellen ehkä vastalääkettä.

Informaatiotoimintaan olisi kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota. Näkyvät ilmoitustaulut, joista jokainen voisi seurata päivittäistä tapaturmakehitystä, olisi omiaan lisäämään kiinnostusta työturvallisuuden edistämiseen.

Isännöitsijä Botho Estlander:

— Noudata annettuja työturvallisuusmääräyksiä;

— käytä määrättyä työtä varten annettuja laitteita ja välineitä;

— tunne vastuu, minkä työturvallisuuslaki meille asettaa.

Nuo ohjeet tuntuvat ylimalkaisilta, mutta valaistaanpa niitä muutamilla esimerkeillä. Esimerkiksi nuori työntekijä ei tiedä työpaikan vaaroista eikä keinoista välttää niitä. Siksi hänet on aivan kädestä pitäen opastettava, jotta hän oppisi tuntemaan työntekoon liittyvät vaarat. Samalla häntä on neuvottava työskentelemään turvallisesti. Tämä neuvova ja opastava asenne nuoria kohtaan on meidän jokaisen velvollisuus.

Toinen seikka, mihin jokainen meistä voi vaikuttaa, on työmaan siisteys ja järjestys. Turhat tavarat pois ja paikat puhtaiksi ja jälleen olemme edistäneet työturvallisuutta.

Tai jos näemme jonkun tekemässä työtä ilman suojavälineitä, vaikka työn luonne ja määräykset edellyttäisivät niiden käyttöä, on meidän velvollisuutemme huomauttaa hänelle tästä. Muutoin syyllistymme itse työturvallisuuden laiminlyöntiin.

Jo nämä muutamit esimerkit selvästi osoittavat, miten paljon jokainen meistä voi tehdä ja myös pitäisi tehdä jokapäiväisessä työssään, jotta turvallisuus työpaikalla paranisi.

Meillä on toinenkin työkenttä, mihin meidän pitäisi ulottaa turvallisuustoimintamme. Tarkoiton työmatkaa ja liikennettä yleensä. Olimmepa jalankulkija, pyöräilijä, mopoilija tai autoilija, kaikkien on opetettava liikenneasetukset ja säännökset sekä myös noudatettava niitä. Ja paljon riittää tekemistä meille jokaiselle. Meidän tarvitsee vain esimerkiksi tarkkailla liikennettä tehtaan portin läheisyydessä klo 16 aikaan. Näemme liikennesääntöjä rikottavan monin tavoin. Siksi tarvitaan hyvää esimerkkiä, miten ruuhka-aikoina tulisi menetellä. Sen esimerkin voi jokainen meistä antaa, jos vain asia on mielellämme.

Näillä muutamilla esimerkeillä olen yrittänyt osoittaa, että jokainen meistä voi tehdä paljonkin luodaksemme ympärillemme turvallisemmat olosuhteet. Muistakaamme, että joka kerta kun teemme jotakin turvallisuuden hyväksi, emme auta ainoastaan itseämme, vaan myös lähimmäistämme.

Isännöitsijä Paul Lindqvist:

Näiden päivien aikana olemme saaneet nähdä yhtiön omin voimin tehdyn tapaturmaelokuvan, joka on filmattu meidän selluloosatehtaallemme. Toivon, että saisimme tulevaisuudessa lisää vastaavanlaisia opetusfilmejä.

Intensiivisestä tapaturmien torjuntatyöstä huolimatta tapahtuu työpaikoilla vieläkin liian monia tapaturmia. Ne ovat kuitenkin vuosien kuluessa muuttaneet luonnettaan siten, että välittömästi koneista aiheutuvat tapaturmat ovat vähentyneet. Syitä useimpiin tapaturmiin saamme nykyisin etsiä meistä itsestämme — siis ihmisestä.

Tätä ei toki saa tulkita siten, että saisimme ummistaa silmämme teknillisiltä turvallisuustoimenpiteiltä, päinvastoin niitä tulee luonnollisesti kehittää mahdollisuuksien mukaan. Mutta ennen kaikkea meidän tulee

kiinnittää huomiota yhä enemmän henkilökohtaiseen turvallisuuskoulutukseen. Kymin selluloosatehtaan työpaikkakoulutuksessa onkin otettu huomioon myös työturvallisuus ja käsitykseni mukaan olemme siinä onnistuneetkin, ainakin jossain määrin.

Isännöitsijä Erkki Laasonen:

Me kuusanniemeläiset olemme nuoria tapaturmantorjunnan työsaralla, vaikka meillä onkin kokemusta ison tehtaan suunnittelemisesta, rakentamisesta ja käynnistämisestä. Meillä on myös erilainen organisaatio kuin muilla Kuusankosken tehtailla — olemme käyttöhenkilöt ja kunnossapitomiehet yhdessä samaan hiileen puhaltamassa. Käyntiinsinööriä ja sen jälkeen oli tapaturmatiheys tehtaallamme suuri, mutta onneksi tapaturmat olivat vaikeusasteeltaan lieviä. Nyt vaihtaa siltä kuin alkaisimme päästä toisten tasolle.

Työturvallisuustoiminnan kenttä on laaja. Työssä on monenlaisia vaaramomentteja: koneissa liikkuvia osia, tehtaissa myrkyllisiä aineita. Vaaroja piilee myös työmatkoilla, eikä vaaroita ole kotikaan, eivät edes huvi-paikat. Turvallisuustoiminnassa olisi vaaramahdollisuudet esitettävä asiallisesti riskejä aliarvioimatta, mutta myös yliarvioimatta. Paniikkimieliä on yhtä vahingollista kuin vaarojen vähättely. Toiminnan tulee olla osa ihmisen elämää, ei itsetarkoitus.

Vaarojen suuruuden oikean määrittelyn kanssa yhtä tärkeänä pitäisin taloudellista ajattelutapaa. Vaaramomentin pienentämisen kustannusten pitää olla jossain suhteessa vaaran suuruuteen ja erityisesti sen esiintymistiheyteen. Monesti teollisuuslaitoksissa näkee tosin hyvin varmoja, mutta turhan kalliita turvallisuusratkaisuja.

Isännöitsijä Krister Brommels:

Yhtiömme kemiallisten tehtaitten päätuotanto kohdistuu kahteen säh-

kökemialliseen prosessiin, kloori-alkalin ja karbidin valmistukseen. Vaikka tuotantomenetelmät ovat varsin erilaiset — toinen prosessihan perustuu keittosuolan hajoittamiseen tasavirran avulla ja toinen poltetun kalkin ja koksen väliseen reaktioon vaihtovirran aikaansaamassa korkeassa lämpötilassa — aiheuttaa sähköön käyttö kummassakin tehtaassa määrätynlaisen vaaramomentin. Sähköön käytöstä olevien tarkkojen mää-
rysten ansiosta on laitteet saatu turvallisiksi eikä tehtaillamme ole sattunut sähköön käytöstä johtuneita tapaturmia.

On kuitenkin olemassa muita vaaran aiheuttajia, joiden suhteen viranomaisten määräykset eivät ole yhtä selvät. Näistä mainittakoon erilaiset myrkylliset ja syövyttävät aineet, joiden käsittelyssä useasti on turvauttava järjelliseen harkintaan.

Työpaikkakoulutuksessa kiinnitetään näiden aineiden käsittelyyn jatkuvasti huomiota. Turvallisuustoimikuntien jäsenillekin työpaikkojensa edustajina muodostuu tämä sektori jatkuvaksi työkentäksi. Hankkimalla lisätietoja käsittelemistään aineista ja levittämällä tietoaan työtovereittensa keskuuteen he edistävät turvallisuutta työpaikoillaan. Samalla he osallistuvat taisteluun työpaikkasouk-
keutta vastaan ja auttavat meitä saavuttamaan meille yhteisesti annettun tavoitteen: 'työpaikka turvallisemmaksi'.

Sähköpäällikkö

Cyrill von Graevenitz:

Vuonna 1964 Suomessa sattui kaikkiaan 176 499 tapaturmaa, joista 401 päättyi kuolemaan ja 1 647 johti invaliditeettiin. Mainittuna vuonna sattui siten keskimäärin joka kolmas minuutti tapaturma. Vuorokautta kohti tuli neljä invaliditeetin aiheuttamaa tapaturmaa ja kuoleman tuotantaneita oli 36 enemmän kuin vuodessa päiviä.

Kysymyksessä on siten suurimittainen ongelma niin sosiaalisesti kuin kansantaloudellisesti katsottuna ja sen ratkaisemiseksi on tehtävä kaikki mikä suinkin voidaan. Niinpä työturvallisuustoimikuntien jäsenten tehtävänä on harkita ja keksiä toimenpiteitä työturvallisuuden parantamiseksi omalla työmaallaan ja osastollaan. Toimikunnan jäsenyys on tärkeä luottamustehtävä. Jotta siinä onnistuttaisiin, on lisäkoulutus ja jatkuva informaatio tarpeen.

Rakennuspäällikkö

Sven-Åke Lemström:

Kuusankosken tehtailla on työturvallisuustoimikunnan tärkeys oivallettu yhtä hyvin työntekijä- kuin työnohjohtopuolellakin; ja onhan asia mitä suurimmassa määrin yhteinen. Jos työturvallisuutta voidaan parantaa toimenpiteillä, olkoonpa ne sitten teknillistä laatua tai koulutuksen avulla saatuja, niin hyötyväthän siitä kaikki osapuolet. Vahingonkorvaus ei koskaan voi täydellisesti korvata kaikkia niitä seurauksia, jotka tapaturmasta voivat johtua. Ei myöskään työnantaja saa täyttä korvausta hänelle tai hänen omaisuudelleen kohdistuneelle vahingolle.

Sellaisella työmaalla, jonka turvallisuusasiat hoidetaan hyvin, vallitsee rauhallinen ilmapiiri, joka heijastuu työmaan ulkopuolellekin. Tämä jo sinänsä edistää työtehoa ja aikaansaa työniloa. Tällaiselle työmaalle on myös helppo saada kehityskykyistä työvoimaa.

Joskin tilastotietojen valossa voimme yhtiössämme todeta, että työturvallisuustoiminta on kantanut kaunista satoa vuosien varrella, emme silti saa tuudittautua siihen uskoon, että tilanne omalla painollaan vastedes jatkuisi samaan suuntaan, vaan meidän on edelleen yhteisvoimin tark-
mokkaasti toimittava sitä ihanteellista päämäärää kohti, jota voitaisiin kutsua vaikka 'nollavahinko'-tilanteeksi.

Turvallisuuskäsitteet työhön sijoittamisessa ja työnopetuksessa

Tapaturmat jaetaan tavallisesti teknillisten ja inhimillisten syiden aiheuttamiin. Teknillisiin syihin voidaan katsoa kuuluvan myös erilaiset työpaikoilla vallitsevat ympäristötekijät, valaistus, melu ja muut sentapaiset seikat. Niitä onkin jo kauan pyritty ja myös pystytty tehokkaasti vähentämään erilaisilla teknillisillä parannuksilla. Koneellistumisen ja teknillisen kehityksen voimakkaasti kasvaessa on koneiden ja työmenetelmien suunnittelussa ja teknillisissä ratkaisuissa koetettu mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon ja vähentää työntekijöiden tapaturmavaaraa. Jo kauan sitten on kuitenkin oivallettu, ettei tämä yksin riitä, vaan huomio tulee kiinnittää myös itse ihmiseen ja hänestä johtuvien tapaturmien syiden poistamiseen. Tapaturmatilastot osoittavat selvästi inhimillisten syiden lukuisuuden ja voidaan perustellusti sanoa, että valtaosa tapaturmista on löydettävä tästä ryhmästä.

Inhimillisten tekijöiden vaikutusta on pyritty poistamaan valistustyöllä ja propagandalla. Suullisen ja kirjallisen valistuksen ohella järjestetään turvallisuuspäiviä, esitetään turvallisuuselokuvia, toimeenpannaan näyttelyjä ja turvallisuuskilpailuja

ja monella muulla tavalla koetetaan saattaa työturvallisuusasia työntekijöiden tietoisuuteen. Kaikella tällä suuriarvoisella toiminnalla on kuitenkin eräs heikkous. Se kohdistuu ryhmiin, eikä vaikuta ehkä kaikkein tehokkaimmalla tavalla kuhunkin yksilöön erikseen. Joukkoesityksissä on vaikea saada jokaista mukaan siten, että hän tosiaan aktiivisesti paneutuisi turvallisuusongelmiin ja ennen kaikkea vielä jälkepäin pyrkisi soveltamaan saamia tietoja omassa työssään ja työympäristössään. Vaikka olisi paljonkin hyvää tahtoa, ihminen on kuitenkin unohdettavainen. Hän tarvitsee jatkuvaa kertausta ja mieleen palauttamista. Tilastotutkimuksissa onkin todettu, että vaikka tapaturmaluvut tehokkaan propagandan avulla on saatu laskemaan, niillä on kuitenkin jonkin ajan kuluttua taipumus nousta ellei kampanjaa jatketa.

Tapaturmia aiheuttavien inhimillisten tekijöiden vähentämiseksi olisikin entistä tehokkaammin päästävä vaikuttamaan yksilöllisesti jokaiseen työntekijään. Tämä ei ole kuitenkaan mahdollista tavanomaisen valistus- ja koulutusohjelman pohjalta lähtien. Tapaturmantorjuntaan erikoistuneita henkilöitä on yleensä liian vähän, jotta he voisivat antaa valistusta erikseen jokaiselle työntekijälle. Siksi on lähdettävä liikkeelle hieman toiselta perustalta, katsottava tapaturmantorjunta saumattomasti tehtaan organisaation ja eri elinten toimikenttään liittyväksi. Tärkeimmät toimenpiteet, jotka kohdistuvat yksityiseen työntekijään ja jotka samalla voivat edistää tapaturmantorjuntaa, ovat työhönotto ja sen yhteydessä suoritettava henkilövalinta ja sijoitus sekä toisaalta työnopetus.

Työhönotton tärkeimpänä tehtävänä voidaan pitää työhön pyrkivän soveltuvuuden selvittämistä. Sen avulla joko valitaan sopivin henkilö määrättyyn työhön tai sijoitetaan henkilö hänelle sopivimpaan tarjolla olevista erilaisista tehtävistä. Se että henkilö soveltuu määrättyyn työhön paremmin kuin toinen, johtuu yksilöiden välisistä eroavuuksista. Ne muodostavat myös tärkeän osan tapaturmia aiheuttavista inhimillisistä tekijöistä. Eräs hyvän suoriutumisen merkeistä onkin se, että työntekijälle ei satu tapaturmia, joten oikealla valinnalla ja sijoituksella on myös tapaturmia ennalta ehkäisevä vaikutus.

Työhönotton onnistumisen ja tapaturmien torjunnan kannalta yhtä tärkeätä kuin fyysinen soveltuvuus on myös henkilön henkinen työhön soveltuvuus. Tapaturmia selvitellessä useasti joudutaan toteamaan, että tapaturman uhriksi joutuneelta on puuttunut sellaisia ominaisuuksia kuin huolellisuus ja vastuuntunto tai että häneltä puuttuu kyky selviytyä yllättävistä tilanteista. Kysymys ei luonnollisestikaan ole siitä, että määrätty luonteenpiirteet sinänsä merkitsevät suurempaa tapaturma-alttiutta. Vasta sitten kun henkilö joutuu suorittamaan sellaisia tehtäviä, joiden vaatimuksia hänen henkilölliset luonteenominaisuutensa eivät täytä, muodostuu tapaturmanvaara suuremmaksi.

Yksilön työhön soveltuvuuteen vaikuttavat myös hänen kykytekijänsä, jotka muodostavat tärkeän osan ihmisen henkisistä ominaisuuksista. Älykkyys, havaintokyky, motoriikka ja muisti ovat kykyjen pääryhmiä ja niihin liittyy sellaisia piirteitä kuin oppimisen nopeus, kyky mukautua uusiin tilanteisiin, kätevyys, liikkeiden sujuvuus, näkö- ja kuulohavaintojen tarkkuus sekä nopeus, reaktionopeudet jne. Työelämän näkökulmasta tämä merkitsee sitä, että sijoittamalla työntekijä hänen kykyjään vastaavaan tehtävään

— oikea mies oikealle paikalle — parannetaan työn tulosta ja vähennetään myös tapaturmanvaaraa.

Vanha totuus on, että ihminen viihtyy parhaiten sellaisissa tehtävissä, jotka vastaavat hänen kykyjään ja ovat lähellä niiden ylärajaa. Silloin hän tuntee menestyvänsä ja hänen mielenkiintonsa työtään kohtaan säilyy. Jos sen sijaan työ on liian helppoa tai liian vaikeata, katoaa innostus työhön ja työntekijä muuttuu välinpitämättömäksi. Silloin myös hänen tapaturma-alttiutensa lisääntyy. Oikea soveltuvuus merkitsee siten uuden työntekijän kohdalla myös tehtävän nopeaa oppimista ja joustavaa mukautumista uuteen työkenttään. Näin on mahdollista lyhentää harjoitteluaikaa, jolloin tilastojen mukaan sattuu enemmän tapaturmia kuin myöhemmällä oppimisen asteella ja työkokemuksen kasvaessa.

Uusien työntekijöiden lukuisuuteen ja siten harjoitteluaajan osuuteen koko tuotantolaitoksen työajasta vaikuttavana on vielä mainittava vaihtuvuus. Syytä tähän ei ole haettavissa työhönotosta vaan tehokkaan ja riittävän koulutuksen puutteesta. Valitettavasti usein menetellään vielä nykyisinkin uuden työntekijän kanssa siten, että hänet viedään työpaikalle ja jätetään yksin työskentelemään evästyksellä ”ottakaa tarvittaessa mallia tuosta vanhemmasta työntekijästä”. Tämä saattaa perustua olettamukseen, että työntekijä jo ennestään osaa kyseisen työn, minkä ei tietenkään tarvitse pitää paikkaansa. Asiaa on voitu kysyä työntekijältä itseltään, mutta siitä ei olla varmistuttu. On täysin inhimillistä, ettei uusi mies tai nainen halua mielellään paljastaa mahdollista osaamattomuuttaan. Silloinkin kun uusi mies on ammattinsa täysin taitava, on olemassa uuteen ympäristöön aina liittyvänä sellaisia mm. turvallisuutta koskevia asioita, jotka joka tapauksessa olisi opetettava. Vielä suurempaa huomiota on opetukseen tieten-

kin kiinnitettävä, jos henkilö joutuu hänelle täysin tuntemattomaan tehtävään. Opetuksen olisi oltava jonkun siihen koulutetun henkilön, esim. työnopettajan, työnjohtajan tai vanhemman työntekijän vastuulla, ja se on suoritettava etukäteen laaditun suunnitelman mukaan. Työntekijälle ei pidä jättää sitä mahdollisuutta, että hän yksinään yrittämällä oppii esim. vääriä ja turvallisuutta vaarantavia otteita ja työmenetelmiä, vaan hänet on heti alusta pitäen saatava suorittamaan työnsä siten kuin aikaisemman kokemuksen ja tutkimuksen perusteella on todettu turvalliseksi.

Hyvään työnopetukseen ja työnopetussuunnitelmaan liittyy aina työturvallisuusnäkökohtien huomioon ottaminen. Meillä Suomessa on ollut käytännössä ns. TVI-menetelmä jo kolmisenkymmentä vuotta. Tässä menetelmässä kouluttajan tulee opetuksessaan korostaa työn jokaista ydinkohtaa ja vielä kokeilemalla työntekijän taitoa opetuksen jälkeen kontrolloida, että hän varmasti on ymmärtänyt, miten työ on tehtävä. Jos kontrolli on tehty työturvallisuutta koskevien ydinkohtien osalta, voi opettaja rauhallisin mielin jättää työntekijän työskentelemään yksin tarvitsematta pelätä, että työnteki-

jälle heti opettajan poissaollessa sattuisi työssä jotakin. Alkuaikoina täytyy tarkastusta luonnollisesti suorittaa usein ja siten varmistaa, että oikeat ja turvalliset työtavat varmasti jäävät mieleen. Nopean oppimisen perustana on tehokas ja perusteellinen opetus, jota voidaankin pitää eräänä tärkeimmistä tapaturmalukuja vähentävistä tekijöistä.

Hyväkin henkilövalinta ja henkilösijoitus jäävät vaille tyydytystä ja työntekijän kyvyt ja mahdollisuudet jäävät ainakin osittain käyttämättä, jos koulutus unohdetaan. Toisaalta ei tehokaskaan koulutus riitä nostamaan työtaitoa ja osaamista vaadittavalle tasolle sellaisen henkilön osalta joka on sijoitettu hänen kyvyilleen soveltumattomaan tehtävään. Sen sijaan jos työhönotto on sijoittanut työntekijän tehtävään, jonka henkiset ja fyysiset vaatimukset vastaavat hänen ominaisuuksiaan ja jos hänet vielä kunnollisen koulutuksen avulla on opastettu työhönsä, on täysi syy odottaa hänen työskentelynsä muodostuvan sekä tehokkaaksi että turvalliseksi. Näin menettellen onnistutaan saamaan tapaturmatorjuntatyö sekä suoraan yksilöön kohdistuvaksi että normaaliin jokapäiväiseen työkenttään liittyväksi.

Dipl.ins. K. Hallikainen:

Turvallisuusmiehen koulutus

Teollisuusvakuutuksen suojeluteknillisen osaston tärkeimpiä työmuotoja ovat suojeluteknilliset tarkastukset, julkaisutoiminta sekä koulutustoiminta.

Viimemainituista muodostaa oman lukunsa kirjekurssitoiminta. Noin puolitoista vuotta sitten alettiin kokeilla kirjeopetusta työnjohtajien piirissä. Tämä työturvallisuuden opetusmuoto osoittautui hyvin suosituksi ja vajaassa kahdessa vuodessa on sen avulla opiskellut tai opiskelee par-

haillaan n. 5 000 työnjohtajaa ja insinööriä työturvallisuutta.

Tällä hetkellä on tekeillä toinenkin työturvallisuuden kirjekurssi, joka on saanut nimekseen Turvallisuusmiehen kirjekurssi. Se on tarkoitettu lähinnä turvallisuustoimikuntien jäsenille, mutta sopii hyvin jokaisen, joka on turvallisuudesta kiinnostunut, luettavaksi. Kurssi tulee sisältämään neljä kirjettä liitteenä työturvallisuuslaki selityksineen, yleiset koneohjeet ja ensiapukirjanen.

Teollisuusvakuutuksen suojeluteknillisen osaston päällikkö dipl.ins. K. Hallikainen

Käyttöpäällikkö Ilmari Lindberg:

Toimenpiteet soodakattilan räjähdysvaaran estämiseksi Kuusanniemen selluloosatehtaalla

Sulfaattiselluloosan keitossa puusta liukenee noin puolet muodostaen jätelimen eli ns. mustalipeän. Tämä neste sisältää myös keittokemikaalit, jotka saadaan talteen polttamalla mustalipeä soodakattilan tulipesässä.

Soodakattila on nykyaikainen suurtehohöyrykattila, joka samalla toimii kemikaalien talteenottolaitoksena. Mustalipeän ohella voidaan apu-polttoaineena käyttää polttoöljyä. Kuusanniemen tehtaan soodakattilan työpaine on 84 kg/cm², suurin höyrystys 94,3 tonnia tunnissa ja tulistetun höyryn lämpötila 480 astetta. Tulipesän pohja on 7 m x 7 m ja kattilan korkeus 32 m.

Vaaratilanteet

Soodakattiloiden vaaratilanteista ovat pahimmat ns. sula-vesi-räjähdys sekä kaasuräjähdys. Ensiksi mainittu saattaa aiheutua silloin, kun tulipesän pohjalla olevaan hehkuvaan

Kurssin toimeenpanon oletetaan tapahtuvan siten, että vakuutuksenottajamme tilaavat meiltä tätä kurssia tarvittavan määrän, ja opiskelu tapahtuu kunkin tehdaslaitoksen koulutuspäällikön tai vastaavan henkilön alaisena. Opiskelijalle lähetetään ensin ensimmäinen kirje ja esimerkiksi kolmen tai neljän viikon kuluttua on määrä palauttaa kirjeen liitteenä ollut kyselykaavake täytettynä. Siinä on rasti ruutuun-menetelmällä vastattava yhdeksästä kymmeneen kurssikirjeen sisältöön liittyvään kysymykseen.

Kysymykset on valittu siten — osittain tahallisesti —, että ne pakottavat kurssilaisen tutkimaan kurssitekstin hyvin tarkasti. Tämän johdosta ne saattavat opiskelijoista joskus tuntua pikkumaisilta ja tulevat epäi-

lemättä herättämään runsaasti keskustelua.

Kun kouluttaja on saanut vastauslomakkeen, jossa on tyydyttävästi vastattu oikein kysymyksiin, saa opiskelija seuraavan kirjeen ja näin kurssi jatkuu loppuun saakka. Kurssin alkaessa on syytä järjestää yhteinen tilaisuus kaikille kurssin osanottajille ja samoin sen päättyessä on hyödyllistä kerääntyä keskustelemaan kurssin antamista opetuksista.

”Toivon, että tämä opiskelumuoto saa hyvän vastaanoton vakuuttamiemme laitosten piirissä ja lisää omalta osaltaan turvallisuusmiesten tietoja ja turvallisuuteen liittyvää ammattitaitoa, jotka ovat ainoa keskeinen pohja rakennettaessa yhä turvallisempaa teollisuutta”.

metrin korkeuteen asti toisiinsa kiinni. Tämä toimenpide estää sulan pääsemästä putkien välistä ja siten suojataan putket ulkopuoliselta syöpmiseltä.

Putkistoa valvotaan mittaamalla seinämän vahvuutta. Tämä suoritetaan säännöllisesti kerran vuodessa. Syöpyminen on todettu melko vähäiseksi ja syöpmisvarasta on ainakin puolet jäljellä.

Syöttövesi, joka saadaan Kymin höyryosastolta ja joka siten on samaa kuin sikäläisillä korkeampipaineisilla kattiloilla, on laadultaan luokkaa parempi kuin normit edellyttävät.

Lauhdeveden valvonta ja varmistukset on järjestetty siten, että likaantuneet lauhteet poistetaan syöttövesijärjestelmästä automaattisesti. Kesällä 1966 katkaistiin kaksi tulipesän seinäputkea ja niistä voitiin todeta kattilan olevan hyvässä kunnossa myös sisäpinnaltaan.

Paineilman käyttö palamishäiriöiden korjaamisessa on kielletty ja kaikkien puhdistustyökalujen on oltava tylppiä sekä pehmeää terästä, jotta kattilan putkisto ei vaurioituisi.

sulatteeseen pääsee vettä; tulipesän seinät ja pohja on rakennettu putkista, joiden sisällä virtaa vesi. Kaasuräjähdysten voivat aiheuttaa tulipesään palamishäiriön aikana kerääntyvät räjähtävän seoksen muodostavat kaasut. Varsinkin öljyä poltettaessa tällainen tapaus on mahdollinen.

Sula-vesi-räjähdysten torjuminen

Sula-vesi-räjähdysten torjumiseksi on ainoa keino estää veden pääsy tulipesään. Kuusanniemen soodakattilan suhteen on ennakolta suoritettu seuraavat toimenpiteet:

Tulipesän seinäputkistoon on otettu syöpmisvaraa 2 mm.

Tulipesän sisäpuolelle pohjasta neljän metrin korkeudelle on tehty tapitus ja massaus, joiden avulla seinällä pysyy syöpmiseltä estävä suojaava kerrostuma.

Kesällä 1966 tehtiin tiivistyshit-saus hitsaamalla seinäputket neljän

Erikoisjärjestelmä kulkuluukun ja sularännien jäähdytysvedellä estää vuodon sattuessa veden suihkuamisen tulipesään.

Kaasuräjähdysvaaran välttäminen

Kaasuräjähdyksen välttämiseksi on palamisen ja polttoaineiden valvonta tehokkain keino. Häiriöt on torjuttava alkuvaiheissaan, etteivät ne ehdi kehittyä räjähdysasteelle. Kuusanniemen soodakattila on kaasuräjähdysvaaran poistamiseksi varustettu seuraavilla laitteilla:

Savukaasuanalyysaattori, joka ilmoittaa hapen ja palamiskelpoisten kaasujen määrän, on jo alusta lähtien kuulunut kattilan mittaristoon. Kattilaa ajetaan sellaisella 'alueella', jossa räjähdysvaaraa ei ole.

Öljynpolttajärjestelmän lukitukset ja varmistukset ovat sellaiset, että jonkin turvallisuudelle tärkeän ehdon puuttuessa öljyn syöttö katkeaa tai laitteistoa ei voida käynnistää.

Kuormitusöljypolttimilla on automaattinen liekinvalvontajärjestelmä. Sen toiminnassa on kuitenkin ollut epävarmuutta, mutta suunnitelmat ja toimenpiteet järjestelmän muuttamiseksi ovat käynnissä.

Muita varmistustoimenpiteitä

Muut häiriötilanteet saattavat joutaa räjähdykseen aiheuttamalla jonkin suuremman vian, vesivuodon tms. Näiden estämiseksi on tehtävä kaikki voitava. Paineastia-asetuksen vähimmäisvaatimusten lisäksi Kuusanniemessä on tehty seuraavat toimenpiteet:

Veden syötön varmistamiseksi on hankittu ylimääräinen sähkökäyttöinen pumppu, jolla on oma erillinen virtajärjestelmänsä.

Höyryturpiinikäyttöinen pumppu käynnistyy automaattisesti syöttöveden paineen laskiessa.

Pitkäaikaisen sähköhäiriön varalta on höyrykäyttöinen 400 kW varavoimaturpiini, joka riittää pitämään käynnissä kaikki kattilan toiminnalle tärkeät laitteet.

Säätölaitteiden varmistus on järjestetty siten, että ne paineilmahäiriön sattuessa ajautuvat käytön kannalta turvallisimpaan asentoonsa.

Ylälieriön pinnan mittaus on varmistettu vielä ylimääräisellä kauko-vesilasilla.

Toiminta vaaratilanteessa

Mikäli edellä esitetyistä varmistustoimenpiteistä huolimatta kuitenkin jouduttaisiin vaaratilanteen eteen, on tämäkin mahdollisuus otettu huomioon. Teräsbetoninen kattilalaitoksen ohjaamo on rakennettu erilleen kattilahuoneesta ja kattilaa voidaan hoitaa sieltä turvallisesti kaikissa olosuhteissa.

Räjähdysvaaran uhatessa suoritetaan ns. hätäalasajo Suomessa voimassaolevan suosituksen mukaisena hätäsammutuksena, jolloin tulipesässä palava keko sammutetaan polttolipeällä ja estetään sen uudelleen syttyminen. Hätäalasajossa turvataan ensi sijassa käyttöhenkilöstön ja

muiden kattilahuoneessa työskentelevien turvallisuus. Hätämerkkiä varten on asennettu kaksi tehokasta hälytyssireeniä, joiden äänimerkin kuultuaan jokaisen on poistuttava heti kattilahuoneesta. Koko hätäalasajo on automatisoitu siten, että se voidaan hoitaa ohjaamosta käsin painamalla yhtä ainoata nappia. Paikalle hälytetään palokunta. Palomiehet estävät pääsyn rakennukseen ja varautuvat mahdollisen palon varalta.

Kaikista varotoimenpiteistä huolimatta voi tapahtua jotakin, jota ei ennakolta ole osattu ottaa huomioon. Esimerkiksi voi sattua inhimillinen erehdys; riippuuhän hienon ja varman koneiston käyttö sekä huolto kuitenkin ihmisen toiminnasta. On siten äärimmäisen tärkeää, että jokainen soodakattilan turvallisuuteen suoranaisesti vaikuttava henkilö noudattaa töissään ja toimissaan mitä suurinta huolellisuutta. Valppaus ja vastuuntunto takaavat turvallisuuden.

Kuvassa etualalla Kuusanniemen sulfaattiselluloosatehtaan soodakattilalaitos

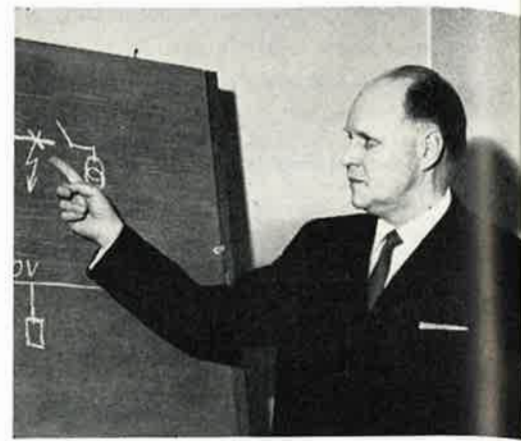
Sähkötapaturmista ja niiden torjumisesta

Vuosina 1930—1965 sähkötapaturmat vaativat 569 kuolonuhria. Vakavista sähkötapaturmista tulee suurjännitteisten laitteiden osalle kolmannes ja kaksi kolmannesta on pienjännitteisten aiheuttamia. Niin ikään sähkötapaturman uhreista on vain kolmannes ammattimiehiä ja kaksi kolmannesta maallikoita.

Aikaisemmin aiheuttivat puutteellisesti suojatut tai omatekoiset kojeet melko paljon tapaturmia, mutta nyt ne ovat muuttuneet melko harvinaisiksi. Tämä johtuu ilmeisesti siitä, että

käytännöllisesti katsoen kaikki maaliloiden käyttöön tulevat sähkökojeet ovat Sähkötarkastuslaitoksen laboratorion pakollisen lajikoetuksen alaisia. Tällaisia kojeita ovat mm. kaikki kotitalouden sähkö-, lämpö- ja sähkömekaaniset kojeet, käsityökalut, valaisintarvikkeet, telekojeet, öljypolttimet, laidunaitausten sähköistyskojeet ja valokuvauslaitteet. Samoin koestetaan erilaisia tarvikkeita kuten kytkimet, pistokytkimet, sulakkeet, johdot asennustarvikkeineen ym. Tarkastus on ankara ja n. 30 prosenttia hylätäänkin ensimmäisessä tarkastuksessa ja vasta paremmin suojattuina hyväksytään käyttöön. Vuosittain koestetaan kolmisen tuhatta laitetta tai kojetta.

Ins. Urho valaisi lukuisin esimerkein erilaisia sähkötapaturmia ja an-

Dipl.ins. A. Urho Sähkötarkastuslaitokselta

toi neuvoja sellaisten välttämiseksi. Esitelmä kokonaisuudessaan on jaettu monisteena Kuusankosken tehtaiden sähkömiehille.

Muita esitelmiä ja opetuselokuva

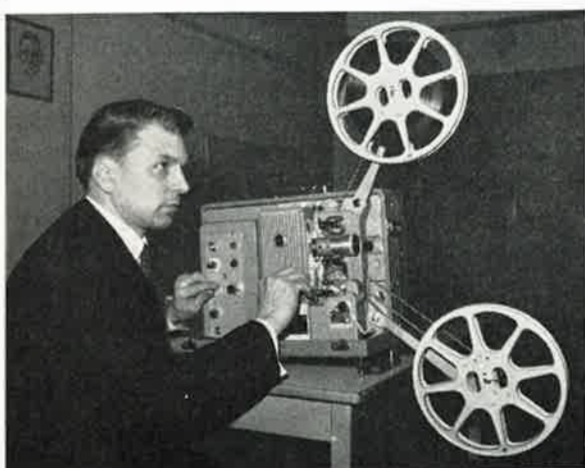
Päivien muu luento-ohjelma oli seuraava: ylitarkastaja R. Peltonen sosiaaliministeriöstä: korjaustelineet, dipl.ins. Olavi Saarinen Teollisuuskuutuksesta: vahinkokäynnistykset, työturvallisuuden varmistaminen kunnossapitotöissä, paperiteollisuus vaikeiden tapaturmien valossa sekä nosta ja kanna oikein, tehtaanlääkäri H. Suutarinen: terveystarkastukset sekä silmävammojen ja pienehköjen haavojen hoitaminen, tehtaanlääkäri

K. Roschier: stressistä, teknillinen johtaja A. Lund: työturvallisuuskäsitteet, paperikoneen suunnittelu-, rakennus- ja asennusvaiheessa, käyttöpäällikkö L. Gräsbeck: kiinnostuksen herättäminen tt.-toimintaa kohtaan, käyttöpäällikkö L. Ståhlström: tt.-koulutus, laboratoriopäällikkö E. Erkinharju: sulfiittiselluloosatehtaassa esiintyvät myrkylliset kaasut ja nesteet, käyttöpäällikkö I. Lindberg: sulfaattiselluloosatehtaassa esiintyvät myrkylliset kaasut ja nesteet, käyttöinsinööri P. Virtanen: soodakattiloilla esiintyvien vaaratilanteiden torjuminen, tutkimuspäällikkö P. Paasonen: tutkimustyöhön liittyviä tapaturmavaaroja, käyttöinsinööri A. Lahti: toimenpiteitä henkilöturvallisuuden lisäämiseksi höyrykattilalaitoksissa, osastopäällikkö K. Sandell: sähköasennuksista rakennus- ja korjaustyömailla, osasto-

päällikkö L. Kaira: työturvallisuuden järjestely tehtailla suoritettavissa korjaustöissä, korjaamoinsinööri M. Sampolahti: työturvallisuuskysymyksiä korjaustöissä saatujen kokemusten valossa ja turvallisuustarkastaja Harry Varhomaa: tt.-toimikunnan jäsenen tehtävät.

Päivien ohjelmassa nähtiin Kuusankosken tehtailla omin voimin aikaansaatu työturvallisuuselokuva. Kuten muistettaneen, järjestettiin Kuusankosken tehtailla aihekilpailu tällaisen opetuselokuvan aikaansaamiseksi. Kilpailu tuotti peräti 40 ehdotusta. Parhaaksi arvosteltiin ylikonemestari Nils Anderssonin aihe 'Ritilä-ralli', jossa ritilä jouduttiin poistamaan, mutta aukko jäi suojaamatta aiheuttaen tapaturman. Filmauksen suoritti paljon kaitafilmausta harrastanut maalari Kalevi Pihkala saavuttaen niin filmauksellisesti kuin sommittelun kannalta erinomaisen tuloksen. Hyvänä asiantuntijana ja osuvan tekstin laatijana hänellä oli apunaan turvallisuustarkastaja Varhomaa.

'Ritilä-rallin' filmaaja Kalevi Pihkala

Seitsemän apurahan saajaa

Stipendien saajat vas:lta: Ilkka Parvinen, Veijo Strandberg, Martti Valokari, Jorma Pirinen, Matti Pukki, Leo Koskinen ja Raimo Mäkinen

Vuorineuvos K. E. Ekholmin Stipendirahastosta on jaettu apurahoja toisen kerran. Apurahoja haki tällä kertaa 43 opiskelijaa, joista Kuusankosken tehtailta 30, metalliteollisuuden piiristä 7, metsäosastolta 3 sekä Juantehtaalta 3. Hoitokunta päätti jakaa kolme 700 markan stipendiä, jotka annettiin Leo Koskille Karkkilasta, Jorma Piriselle Juankoskelta sekä Martti Valokarille Kuusankoskelta. Yhtiön ammattikoulun kaksi juhluvuoden stipendiä — kumpikin suuruudeltaan 1 000 markkaa — on annettu Raimo Mäkiselle ja Veijo Strandbergille, minkä lisäksi ammattikoulun stipendirahastosta Ilkka Parvinen ja Matti Pukki ovat saaneet kumpikin 600 markkaa.

Stipendien jako tapahtui ammattikoulussa 28. 3. Koulun johtokunnan puheenjohtaja varatuomari Robert Brotherus palautti mieliin stipendirahastojen perustamisen ja apurahojen jakoperusteet. Stipendien saajien puolesta esitti kiitokset Raimo Mäkinen mainiten, että ammattikoulussa saatu peruskoulutus antaa vankan pohjan jatko-opiskelulle.

Seuraavassa lyhyt esittely tämänkertaisista apurahojen saajista.

Leo Koskisen isä on Högforsin Tehtaan palveluksessa Karkkilassa. Käytyään tehtaan konepajakoulun ja työskenneltyään vajan vuoden konepajassa Leo Koskinen haki ja pääsi oppilaaksi Helsingin Teknilliseen koulun, jossa opiskelee ensimmäistä vuotta koneenrakennusopin linjalla.

Juantehtaalainen Jorma Pirinen opiskelee toista vuotta Turun yliopistossa matemaattisia aineita. Hänen isänsä on yhtiön metsäosaston palveluksessa ja kesäisin Jormakin on ollut yhtiön töissä sekä metsässä että tehtaassa.

Kuusankoskelainen Martti Valokari opiskelee Tampereen Teknillisessä opistossa toista vuosikurssia ja valmistuu sähköinsinööriksi. Hän kävi yhtiön ammattikoulun ja työskenteli Kymin sähköosastolla, jossa hänen isänsäkin palveli 40 vuotta.

Raimo Mäkinen Kuusankoskelta opiskelee niin ikään Tampereen Teknillisessä opistossa, mutta kemian linjalla. Hän pääsi yhtiön ammattikoulusta 1954 ja sen jälkeen työ ja opiskelu ovat vuoroin vaihdelleet: Kymin selluloosatehdas, yhtiön käytöntarkkailukurssi, käytöntarkkailija, laboranttikurssi Kotkan Teknillises-

sä koulussa, laborantti Kymin selluloosatehtaassa, Tampereen Teknillinen koulu, josta valmistui v. 1963, minkä jälkeen selluloosatehtaassa ensin vuoromestarina ja sitten laboratorioteknikkona. Insinööriksi opiskelemisen Mäkinen aloitti viime syksynä.

Kuusankoskelaiset Veijo Strandberg ja Matti Pukki opiskelevat Tampereen Teknillisessä koulussa, edellinen ensimmäistä vuotta paperilinjalla ja jälkimmäinen toista vuotta kemian linjalla. Molemmat ovat käyneet yhtiön ammattikoulun. Sen jälkeen Strandberg työskenteli muuttaman vuoden Voikkaan paperitehtaassa. Matti Pukki suoritti ammattikoulun käytöntarkkailukurssin ja laboranttikurssin Kotkassa ja on työskennellyt pääasiassa selluloosan parissa sekä Kymin selluloosatehtaan laboratoriossa että päälaboratoriossa.

Ilkka Parvinen on myös yhtiön ammattikoulun poikia. Saatuaan työharjoittelua Voikkaan korjauspajassa hän kävi Lappeenrannan Teknillisen koulun valmistuen teknikoksi v. 1966. Nyt on menossa ensimmäinen vuosikurssi teknillisen opiston koneenrakennus- ja konstruktioinjalla.

Havaintoja Ruotsin teollisuuden sosiaali- ja koulutustoiminnasta

Tehtaanlääkäri Tor Sjöblom ja sosiaalipäällikkö Erkki Mattsson Karkkilasta ovat tehneet opintomatkan Ruotsiin, jossa he perehtyivät eräiden tunnettujen yhtiöiden työpaikkahuoltoon, työturvallisuustoimintaan, työhönnottoon sekä uusien työntekijöiden koulutukseen. Tutustumiskohteina olivat Götaverkenin laivaveistämöt Göteborgissa, Husqvarnan tehdas lähellä Jönköpingiä sekä Scania-Vabis-tehtaat Södertäljessä kolmisen peninkulmaa Tukholmasta etelään. Koska olemme tottuneet pitämään Ruotsin oloja esikuvallisina ja vertaamme halukkaasti omiamme niihin, herättänevät myös tohtori Sjöblomin ja sosiaalipäällikkö Mattssonin matkavainnot mielenkiintoa lukijakuntamme keskuudessa.

Kolme tunnettua teollisuusyhtiötä

Götaverken on Ruotsin johtavia laivanrakennusalan yrityksiä. Sen palveluksessa on lähes 7 000 henkilöä, joista kolmisensataa suomalaista. Göteborgissa sijaitsevilla tehtailla aiotaan lähitulevaisuudessa keskittyä yksinomaan laivojen korjauksiin sekä laivamoottoreiden valmistukseen ja varsinainen laivanrakennus siirretään kokonaisuudessaan Arendalsverketin telakalle. Se sijaitsee kuuden km:n päässä kaupungista ja valmistui v. 1963. Sitä pidetään Euroopan uudenaikaisimpana telakkana. Pyrkimykset rationalisoida laivanrakennusta ovatkin välttämättömiä, sillä Japanista on tullut Euroopan telakoille vaarallinen kilpailija. Siellä työvoima on halpaa ja laivanrakennustoimintaa tuetaan pitkäaikaisin luotoin. Niinpä nykyisin kokonaista kolmannes maa-

ilman kauppalaivastosta rakennetaan Japanissa.

Rationalisointi johtaa Götaverkenin vanhoilla telakoilla radikaalisiin muutoksiin. Valimo lopetetaan ja valutyöt tilataan muualta. Työvoimaa vähennetään tuhannella miehellä ja supistaminen aloitetaan kesälomien jälkeen. Ensinnä tulee tietenkin kysymykseen ulkomaalaisten työntekijöiden vähentäminen ja varmaan moni suomalainenkin joutuu erotetuksi.

Husqvarnan tehdas on perustettu jo 1600-luvun lopulla. Yhä edelleen se on asetehtas, mutta valmistaa myös erilaisia kotitalouskoneita, moottoripyöriä, moottorisahoja ja kylmäkalusteita, kuten me suomalaiset hyvin

tomatkalaiset saivat arvokkaita vastauksia kysymyksiinsä. Scania-Vabiksesta mainittakoon lisäksi, että sillä on Volkswagen-autojen yksinmyynti Ruotsissa ja että yhtiöllä on tytäritehtaat sekä Hollannissa että Brasiliassa.

Työpaikkalääkintähuolto

Työterveystoiminta seuraa samoja suuntaviivoja kuin meilläkin. Se jatkuu neljään pääryhmään, nimittäin suojelupalveluun, terveydenhoitoon, sairaanhoitoon sekä kuntouttamiseen.

Suojelupalvelun alalla pidetään tärkeänä Me-hengen luomista. Jokaiselle työntekijälle koetetaan valistuskirjoitusten ja -tilaisuuksien avulla opettaa, että jokaisen työntekijän tulisi aktiivisesti osallistua suojelutoimenpiteiden tarkkailuun sekä parantamiseen. Jos esimerkiksi meluisassa työpaikassa joku lyö laimin meluturvapumpulin käytön, työtoverit huomauttavat hänelle siitä. Sama koskee pölyisissä työpaikoissa hengitysnaamareiden käyttöä. Useissa työkoh-

Karkkilan tehtaan lääkäri Tor Sjöblom

tiedämme. Husqvarna-yhtymässä on nykyisin töissä n. 5 000 henkeä.

Myös Scania-Vabis-kuorma- ja linja-autot tunnetaan Suomessa. Koko yhtymään kuuluu 8 500 työntekijää. Tehtaat ovat erittäin uudenaikaisia ja nimenomaan tästä yhtymästä opin-

teissa suojakypärän käyttö on pakollinen.

Ilman epäpuhtauksien torjuntaan kiinnitetään suurta huomiota. Siitä huolimatta saattoi todeta, että valimoissa ja puhdistamoissa ilma ei suinkaan ollut miellyttävää hengitettä-

väksi. Scania-Vabis-tehtailla on eräissä työkohteissa, jossa saattaa syntyä hiilimonoksidia, automaattinen ilman Co-pitoisuuden mittausjärjestelmä. Jos häikäpitoisuus nousee vaaralliseen määrään, alkavat hälytyskellot soida.

Kaikilla edellä mainituilla tehtailla huolehtii terveyden- ja sairaanhoidosta päätoiminen tehtaaneläkäri apunaan sairaanhoitajia. Poliklinikkaa, johon toiminta on keskitetty, nimitetään vanhanaikaisesti sairastuvaksi. Tilat ovat riittävät ja joka paikassa on röntgenkone sekä fysikaalisia hoitovälineitä. Pienehköjä kirurgisia toimenpiteitä suoritetaan, samoin yksinkertaisia laboratoriotutkimuksia. Tavallisesti turvaudutaan kuitenkin kaupungin sairaalan laboratorioon.

Poliklinikan yhteydessä on kassa, jossa hoidetaan sairaskassan asiat ja säilytetään kortistot. Vastaanotolla noudatetaan ajantilausta. Ainoastaan yrityksen henkilökuntaan kuuluvilla, mutta ei heidän omaisillaan, on oikeus käyttää tätä lääkäripalvelua hyväkseen. Yleensä hyväksytään muiden lääkäreiden antamat todistukset, mutta useasti tehtaaneläkäri ne kuitenkin kontrolloi, varsinkin jos niissä suositellaan työpaikan muutosta.

Työhön pyritään hyväksymään myös vajaatyökykyisiä. Scania-Vabis-tehtaalla kokoontuu kerran viikossa toimikunta, joka suunnittelee vajaa-kykyisten työhönsijoittamista. Tämä on kuitenkin osoittautunut vaikeaksi tehtäväksi.

Määräaikaistarkastukset, jotka ovat lakisääteisiä, suoritetaan samalla tavoin kuin Suomessa. Ruotsissa ei ole meidän Työterveyslaitostamme vastaavaa ammattitautien tutkimuskeskusta, mitä naapurimaassa pidetään ilmeisenä puutteena. Myöskään yhdenmukaisia potilaskortteja ja ammattitautilomakkeita ei Ruotsissa tunnettu ja siksi näiden suhteen valitsikin melkoinen kirjavuus.

Kuntouttamisessa käytetään pääasiassa paikakkuntien sairaaloiden kuntouttamisosastoja. Jossakin mää-

Sosiaalipäällikkö
Erkki Mattsson

rin neuvottiin kyllä esimerkiksi liikehoitoa tapaturmien toipilaspotilaille ja annettiin lyhytaaltohoitoa.

Vanhoja työntekijöitä, joita huonon yleiskunnon vuoksi on mahdotonta käyttää raskaissa töissä, yritetään sijoittaa esimerkiksi uusien työntekijöiden työhönopestajiksi, jotta välttäisiin erottamiselta ennen eläkeikää tai liian aikaiselta eläkkeelle siirtymiseltä.

Työturvallisuustoiminnan valtakunnallinen organisaatio

Suomen sosiaaliministeriön työosasto vastaava valtakunnallinen työturvallisuuselin on Svenska Kungliga Arbetarskyddstyrelsen. Se valvoo alaisensa ammattientarkastusverkon avulla, että työturvallisuudesta annettua lainsäädäntöä noudatetaan. Se suorittaa myös tutkimuksia ja keiluja suojelutekniikan alalla ja antaa niiden perusteella hyväksymisensä työturvallisuusvaatimukset täyttävälle työ- ja suojeluvälineille.

Ruotsin vapaaehtoista työturvallisuustoimintaa ohjaa valtakunnallisesti työmarkkinajärjestöjen perustama ja rahoittama Arbetarskyddsnämnden. Rakennusalalla toimii oma vastaava elin. Molemmilla on kautta maan ulottuva asiamiesverkosto, jonka puoleen työnantajat samoin kuin työntekijät voivat kääntyä kaikissa työturvallisuusneuvontaa ja valistusta koskevilla asioissa. Nämä työturvallisuusjärjestöt hoitavat mm. koulutus-

toimintaa ja toimeenpanevat monenlaisia kirjekursseja, jotka työnantajat kustantavat palveluksessaan oleville esimiehille, työturvallisuusmiehille ja työntekijöille.

Turvallisuustyö tehtailla

Tehtailla on päätoimisia turvallisuusinsinöörejä, joiden apuna on tehokkaasti toimivia turvallisuustoimikuntia. Tämän lisäksi osastoilla on turvallisuusmiehiä, joihin otetaan yhteyttä tarkastuskierroksilla. Havaitut epäkohdat merkitään pöytäkirjaan, joka toimitetaan asianomaiselle osastopäällikölle toimenpiteitä varten.

Turvallisuusinsinööreillä on valtuudet pysäyttää vaarallinen kone tai keskeyttää vaarallinen työvaihe. Hän voi varustaa korjaustilauksensa erikoisleimalla, jolloin se kiireellisenä ohittaa muut korjaustyöt. Hänellä on puheoikeus teknillisen johdon ja käytöspäällikön neuvotteluissa, samoin tuotantokokouksissa. Yhdessä tehtaaneläkäriin kanssa hän osallistuu henkilösiirtojen järjestämiseen. Hän suorittaaakin tehtaaneläkäriin kanssa kerran viikossa tehdaskierroksen työpaikkoihin. Turvallisuusinsinööri tutkii jokaisen sattuneen tapaturman ja antaa siitä lausuntonsa.

Järjestelmällistä työturvallisuuskoulutusta annetaan työturvallisuusmiehille, ammattikoulun oppilaille ja uusille työntekijöille. Suojalaitteet on kehitetty erittäin tehokkaiksi. Toi-

Jatkuu sivulla 25

Toiminnanjohtaja Olli Simoinen:

Eläkesäätiö ja eläkekassa eläketurvan antajina

Työnantajan ryhtyessä järjestämään työntekijöilleen eläketurvaa, on tällöin käytettävissä kolme erilaista vaihtoehtoa. Työnantaja voi ottaa vakuutuksen vakuutusyhtiöstä taikka perustaa joko eläkesäätiön tai eläkekassan. Eläkesäätiö ja eläkekassa eroavat vakuutusyhtiöstä ulospäin siinä, että ne toimivat tietyn työnantajan tai työnantajaryhmän yhteydessä. Seuraavassa tarkastellaan eläkesäätiön ja eläkekassan toimintaa tarkemmin.

Eläkesäätiö

Eläkesäätiön voi perustaa yksinomaan työnantaja ja sen myöntämien etujen saamisen edellytyksenä on voimassa oleva tai ollut työsuhde työnantajaan. Eläkesäätiö poikkeaa eläkekassasta samoin kuin vakuutusyhtiöstä siinä, että työntekijät eivät saa osallistua varojen kartuttamiseen vaan eläkesäätiön toiminnan kustantaa yksinomaan työnantaja.

Eläkesäätiön hallituksessa, joka on päättävä elin, tulee olla säätiön toimintapiiriin kuuluvien edustaja.

Voimassa oleva eläkesäätiölaki on annettu 2. 12. 1955 ja ulkonaisena tunnusmerkkinä siitä, että säätiö on mainitun lain alainen, ovat nimeen liitetyt kirjaimet s.r. (= sosiaaliministeriön rekisteröimä). Eläkesäätiölain alaisten säätiöiden ohella on olemassa harkinnanvaraisia eläkkeitä myöntä-

viä säätiöitä, jotka ovat oikeusministeriössä rekisteröityjä.

Eläkekassa

Eläkekassa on avustuskassalain alainen laitos, jonka toiminta on muuhun vakuutustoimintaan verrattavaa. Vaikka eläkekassa on vakuutusyhtiöstä, ei eläkekassan toiminta saa kuitenkaan olla liikemäisesti harjoitettua vakuutustoimintaa, kuten on laita vakuutusyhtiön kohdalla.

Tietyn työnantajan tai työnantajaryhmän yhteyteen perustetulle eläkekassalle on lisäksi tunnusomaista, että sekä työnantaja että kassan jäsenet osallistuvat maksuillaan kassan ylläpitämiseen.

Hallinnollisesti eläkekassa on erittäin demokraattinen laitos. Siinäkin tapauksessa että työnantaja kustantaa eläkekassan toiminnan kokonaan, tulee kassan jäsenillä päättävässä elimessä kassankokouksessa olla yhteensä yhtä paljon ääniä kuin työnantajalla.

Nykyinen avustuskassalaki on annettu 19. 6. 1942 ja tuli voimaan vuoden 1943 alusta. Parhailleen valmistelee sosiaaliministeriön asettama toimikunta avustuskassalain muuttamista ja toimikunnan pyrkimyksenä on saada uusi laki entistä lähemmäksi vakuutusyhtiölakia.

Eläke-etujen turvaaminen

Henkilöllä, joka ei ole asiaan tarkemmin perehtynyt, saattaa olla sellainen käsitys, että suuresta vakuutusyhtiöstä otettu eläkevakuutus on vakuutetun kannalta turvaavampi kuin työnantajan yhteyteen perustetussa eläkesäätiössä tai eläkekassassa järjestetty eläketurva. Tämä täysin ymmärrettävältä tuntuva käsitys ei kuitenkaan pidä paikkaansa.

Aluksi on korostettava, että eläkesäätiön samoin kuin eläkekassankin toiminta on näitä laitoksia säätelevillä edellä mainituilla laeilla tarkkaan rajoitettu. Valvonta kuuluu kummankin eläkelaitosmuodon kohdalla sosiaaliministeriölle eli samalle viranomaiselle, jolle muidenkin vakuutuslaitosten valvonta kuuluu. Eläke-etujen turvaaminen on sosiaaliministeriön kannalta tärkein valvontatehtävä ja siitä on laeissa omat määräyksensä. Näitä on kuitenkin syytä tarkastella erikseen eläkesäätiön ja eläkekassan kohdalla.

Eläkesäätiön turvaavuusmääräykset

Eläkesäätiöille asettaa laki määrättyjä turvaavuusmääräyksiä, jotka ovat ao. viranomaisten valvonnan alaisia. Eläkesäätiölle aiheutuva vastuu on laskettava vakuutusmatematisesti ja tulee siten lasketun vakuutusmaksurahaston vastata sitä vastuu-

ta, mikä eläkesäätiöllä on alkaneista ja vastaisista eläkkeistä. Samoin on työnantajalle takaisin lainatuille varoille maksettava sosiaaliministeriön määräämä korko.

Eläkesäätiö, joka toimii työntekijäin eläkelain (TEL) mukaisena eläkelaitoksena, on ankarien turvaavuuksäännösten alainen. Tällaisella säätiöllä ei saa olla vastuuvajasta, ellei sitä ole luottovakuutuksella katettu. Säätiön varojen sijoituksessa on samat tiukat määräykset voimassa kuin vakuutusyhtiöissä ja eläkekassoissa. Säätiön sijoitusten ja saatavien vakuutena tulee olla luottovakuutus, ellei muita vakuuksia ole. TEL:n mukaista toimintaa harjoittavaa säätiötä valvoo sosiaaliministeriön ohella Eläketurvakeskus.

Niissä säätiöissä, joista myönnetään vapaaehtoisia eläke-etuja, ei työnantajan tarvitse kuitenkaan näiden osalta kattaa eläkevastuuta kokonaan, vaan säätiöllä saa näiden etujen osalta olla vastuuvajasta. Lain mukaan riittää, kun eläkesäätiöllä on tarpeeksi varoja vapaaehtoisten eläkesuoritusten ja hoitokulujen peittämiseksi.

Koska työnantajalla on oikeus siirtää verovapaasti varoja eläkevastuun määrään saakka, ovat työnantajat yleensä käyttäneet tätä mahdollisuutta hyväkseen varsinkin taloudellisesti tuottavina vuosina. Kysymyksessä ei ole — kuten usein kuulee väitettävän — mikään veronkiertämistarkoitus, vaan työnantaja on tällöin toiminut täysin lain sallimissa puitteissa siirtämällä työntekijöittensä tulevia eläkkeitä varten säätiölle varoja. Työntekijäin kannalta on eläkesäätiö sitä turvaavampi, mitä enemmän sille on varoja siirretty. Käytännössä voidaan suuren työnantajan yhteydessä toimivaa säätiötä pitää yhtä turvallisena kuin eläkekassaa tai vakuutusyhtiötä.

Eläkekassan turvaavuusmääräykset

Eläkekassassa vakuutetut edut ovat

turvaavuuteen nähden samojen määräysten alaiset kuin vakuutusyhtiöissä. Vakuutusmatemaattisesti lasketun vakuutusrahaston tulee aina vastata sitä vastuuta, mikä eläkekassalla on jo alkaneista ja vastaisista eläkkeistä. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että eläkekassalla on rahastoituna myös tulevia eläkesuorituksia varten melkoisesti varoja. Nämä varat on sijoitettava sosiaaliministeriön hyväksymällä tavalla. Sosiaaliministeriö valvoo, että varojen sijoituksissa otetaan huomioon nimenomaan vakuutettujen etujen turvaavuus ja vakuutusmaksurahaston katteeksi hyväksytään täyteen arvoonsa saakka vain avustuskassalain toimeenpanoasetuksessa mainitut erittäin varmat sijoituskohteet.

Työnantajakohtaisen eläkelaitoksen toimintaan liittyvät edut

Eläkesäätiöllä ja eläkekassalla on työnantajakohtaisina eläkelaitoksina sellaisia etuja puolellaan, joita ei ole vakuutusyhtiöissä. Vakuutusyhtiö valtakunnallisesti toimivana suurena laitoksena jää pakosta yhtähyvin työnantajalle kuin työntekijöille vieraaksi ja kaukaiseksi laitokseksi. Sen toimintaan on suurenkin työnantajan vaikea päästä vaikuttamaan.

Työntekijäin kannalta muodostuu eläkekassa pakosta läheisemmäksi kuin säätiö, koska jokaisella kassan jäsenellä on oikeus olla päättävän elimen kassankokouksen kokouksissa mukana äänioikeuttaan käyttämässä ja päättämässä kassan asioista. Eläkesäätiön ja -kassan toimiessa työnantajan yhteydessä on työntekijällä aina helppo saada selville, minkälaisen eläketurvan hän tulee saamaan tullessaan esim. työkyvyttömäksi. Nimenomaan työkyvyttömyyden perusteellinen selvittäminen on työnantaja-kohtaisessa eläkelaitoksessa mahdollista, koska henkilö tunnetaan eikä ratkaisua tarvitse tästä johtuen tehdä pelkkien papereiden perusteella. Silloin, kun on kysymys vapaaehtoisesta

eläkkeestä, voidaan ratkaisussa ottaa huomioon myös tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat pelkkien lääketieteellisten arvioiden lisäksi. Työntekijän sosiaalisen taustan ja muiden olosuhteiden tunteminen auttaa oikeaan ratkaisuun pääsemisessä.

Varsinkin työnantajan kannalta on tärkeätä, että eläkelaitoksen varat voidaan lainata takaisin, koska tämä monessa tapauksessa tekee mahdolliseksi työnantajalle järjestää vapaaehtoisia eläketurvaa työntekijöilleen. Työntekijäin pitäisi tälle seikalle antaa myös vilpittömän hyväksymisen, koska takaisin lainatuilla varoilla on mahdollisuus kehittää yrityksen toimintaa tai pitää se ainakin entiset työmahdollisuudet antavana yrityksenä.

Oman eläkelaitoksen puitteissa on helppo lisätä eläketurvaa ja ottaa tällöin huomioon juuri ne parannukset, jotka sillä työpaikalla on todettu tarpeellisiksi. Jo pelkästään eläkelaitoksen hyvän hoidon ansiosta — järkevän ja tuottoisan sijoitustoiminnan avulla — voidaan luoda mahdollisuudet eläketurvan parantamiselle ilman, että tarvitaan huomattavia maksujen korotuksia.

On itsestään selvää, että työnantajan yhteydessä toimivan eläkelaitoksen hoitokulut jäävät pieniksi, koska ei tarvita suuria toimitiloja, ei vakuutusten hankintaa, mainosta eikä muita liikemäisesti hoidettuun vakuutustoimintaan liittyviä kustannuksia. Lisäksi kaikki eläkkeen laskemiseen tarvittavat tiedot ovat helposti saatavissa vähällä vaivalla.

Tilastotietoja

Vuodelta 1965 olevien tilastotietojen mukaan oli maassamme toiminnassa kaikkiaan 471 eläkesäätiötä. Eläkekassoja oli 36. Vaikka eläkekassojen lukumäärä on pieni, ovat ne yleensä jäsenmäärältään melko suuria ja keskimäärin huomattavasti suurempia kuin säätiöt.

Siitä huolimatta, että eläkevastuun

ei tarvitse olla säätiöissä täysin katettu, on säätiöillä kuitenkin melkoisesti varoja. Kaikkien eläkesäätiöiden 1 200 miljoonan markan suuruisesta eläkevastuusta oli katettu n. 60 prosenttia. Valtaosa säätiöiden varoista oli lainattu takaisin työnantajille.

Vuonna 1965 ylittivät eläkesäätiöiden maksamat eläkkeet 42 miljoonan markan ja eläkekassojen eläkesuorituksukset mainittuna vuonna olivat yli 24 miljoonan markan.

Edellä esitetyt luvut osoittavat selvästi sen merkityksen, mikä työn-

antajakohtaisilla eläkelaitoksilla eläkesäätiöillä ja eläkekassoilla on eläketurvan antajina. Tämän toteuttamisen käy nimenomaan suurten työnantajien kohdalla parhaiten oman eläkelaitoksen, eläkesäätiön tai eläkekassan avulla. Koko sosiaaliturvajärjestelmämme ollessa tällä hetkellä voimakkaiden muutosten alaisena, on oman eläkelaitoksen puitteissa aina helppo mukauttaa eläkejärjestelyt vastaamaan niitä tarpeita ja vaatimuksia, jotka tämänlaatuinen toiminta edellyttää.

Ekonomi Jaakko Harju:

Työsuhde ja eläkeoikeus

Heinäkuun 1 päivänä 1962 voimaantulleet työeläkelait merkitsevät voimakasta kehityskelta työsuhhteissa olevien henkilöiden eläketurvaan. Vanha tasaeläkkeisiin perustuva eläkejärjestelmään korvattiin tällöin lakisääteisesti järjestelmällä, jossa eläkkeiden suuruus määräytyy kunkin työntekijän henkilökohtaisen ansiotason ja palvelusajan perusteella. Tasasuuruinen eläke, jollainen kansaneläkkeen perusosa edelleenkin on, pyrkii turvaamaan tietyn minimitoimeentulon kaikille työkykynsä menettäneille tahi eläkeiän saavuttaneille. Se ei myönteile erilaisessa asemassa olevien henkilöiden tarpeita ja toivomuksia, vaan on kaikille samansuuruinen. Tällaista tasaeläkejärjestelmää täydentävänä on työeläke erittäin tarpeellinen. Se turvaa työsuhhteissa oleville kunkin työssäoloajan pituudesta ja ansiotuloista riippuvan eläkkeen. Näin saavutetaan se tavoite, että jokaisen eläke on suhteessa hänen aikaisempaan elintasoonsa.

Eläkeoikeuden ansaitseminen

Työeläkejärjestelmän mukana tuli yleiseen tietouteen myös käsite elä-

keoikeuden ansaitseminen. Tämä tarkoittaa sitä, että työntekijä työsuhhteensa aikana ansaitsee oikeutensa eläkkeeseen samalla tavalla kuin rahapalkkansa ja oikeutensa vuosilomaan. Eläke voidaan siis katsoa työntekijän suorittaman työn vastikkeeksi, joka korvataan siten, että aikanaan eläkeikään tullessa taikka työkyvyttömyyden kohdatessa sitä ennen eläkkeen maksaminen alkaa juuri tämän työsuhteen aikana karttuneen eläkeoikeuden perusteella. Työeläke on siis erittäin yksilöllinen pyrkien ottamaan huomioon kunkin eläkkeensaajan henkilökohtaisen työpanoksen.

Eläkkeen ansaitseminen tapahtuu työntekijän eläkelain mukaan siten, että työntekijän täytettyä 23 vuotta jokainen kuukausi työsuhteen aikana kartuttaa hänen eläkeoikeuttaan 1/12 prosenttia. Käytännössä siis hän työsuhhteessa ollessaan ansaitsee kunakin vuonna eläkkeenä 1 prosentin vuosiansiostaan, kuitenkin työntekijän eläkelain voimaantuloa edeltäneiltä palvelusvuosilta vain 1/2 prosenttia ja tällöin ajalta ennen 8. 7. 1961 eli ennen TEL:n antamispäivää vain sen

työsuhteen osalta, joka oli voimassa tuona päivänä.

Vuonna 1916 ja sitä aikaisemmin syntyneet ansaitsevat kuitenkin 1. 7. 1962 jälkeiseltä ajalta enemmän kuin prosentin vuosiansiosta. Työkyvyttömyystapauksissa otetaan myös aika työkyvyttömyyden alkamisesta vanhuuseläkeikään eräin edellytyksin huomioon eläkettä laskettaessa.

Eläkkeen karttuminen ilmenee lähemmin seuraavasta taulukosta:

Palvelusaika ennen 1. 7. 1962:

Kaikkien ikäluokkien eläkkeen karttumisprosentti on 0.5 % vuodelta

Palvelusaika 1. 7. 1962 alkaen:

Syntymä- vuosi 1917 tai myöhempi	Karttumis- prosentti 1.00
1916	1.03
1915	1.06
1914	1.09
1913	1.13
1912	1.17
1911	1.21
1910	1.27
1909	1.33
1908	1.41
1907	1.50
1906	1.61
1905	1.75
1904	1.93
1903	2.17
1902	2.47
1901	2.83
1900	3.25
1899	3.75
1898	4.47
1897	5.70

Esimerkki eläkkeen laskemisesta:

Vuonna 1902 tammikuun 1 päivänä syntynyt työntekijä tuli työsuhhteeseen alle 23-vuotiaana tammikuun 3 päivänä 1923. Työsuhde jatkui katkeamatta eläkeikään 65 eli tammikuun 1 päivään 1967. Hänen palkkansa oli 620,00 mk kuukaudessa. Eläkkeen määrä lasketaan tällöin seuraavasti:

Yhtiön Eläkesäätiön
eläkeasiain
valmistelija ekonomi
Jaakko Harju

Palvelusaika 23-vuotiaana

1. 1. 1925—30. 6. 1962 = 37 v
1. 7. 1962— 1. 1. 1967 = 4 v

6 kk
6 kk

Eläkeprosentti

$$37,5 \times 0,5 \% = 18,750 \%$$

$$4,5 \times 2,47 \% = 11,115 \%$$

yhteensä 29,865 %

Eläke on 29,865 % palkasta
620,—/kk eli = 185,16 mk/kk.

Allaoleva taulukko antaa likimääräisen kuvan siitä, kuinka suureksi eri ikäluokilla TEL-eläkeprosentti muodostuu, kun otetaan huomioon viereisellä sivulla olevasta taulukosta näkyvä eläkkeen vuotuinen karttumisprosentti. (Työsuhteen on edellytetty jatkuvan keskeytyksettä eläkeikään eli 65 vuoteen saakka.)

Vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke on syntymisvuoden ja työsuhteen alkamisvuoden leikkauskohdassa näky-

vä prosenttimäärä palkasta, jolla tarkoitetaan tässä samaa kuin verotuksessa. Korvaukset ylitöistä otetaan siis myös huomioon.

Perhe-eläke ja sen suuruus

Työntekijän kuollessa hänen omallsilleen maksettava perhe-eläke määräytyy vainajan edellä selvitetyn tavoin lasketun vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeen perusteella. Jos työntekijä ei kuollessaan vielä ollut eläkkeellä, lasketaan ensin, mikä hänen eläkkeensä olisi ollut, jos hän

kuolinpäivänään olisi siirtynyt eläkkeelle.

Omaisille suoritettavan eläkkeen suuruus riippuu heidän lukumäärästään. Kun perhe-eläkkeeseen oikeutettuja omaisia on vähintään kolme, perhe-eläke on yhtä suuri kuin vainajan eläke. Milloin omaisia on kaksi, perhe-eläke on kolme neljäsosaa siitä. Mikäli omaisia on vain yksi, perhe-eläke on puolet työntekijän eläkkeestä.

Eläkkeistä aiheutuvat kustannukset

Työeläkelakeja valmisteltaessa sovitettiin työnantajien ja työntekijöiden edustajien kesken siitä, että työnantajat yksin suorittavat kaikki eläkkeistä aiheutuvat kustannukset, jotka TEL:in osalta ovat n. 5 prosenttia palkoista. Vakuutetuille, joiden itsensä ei lainkaan tarvitse osallistua työeläkejärjestelmän rahoitukseen, tämä siis merkitsee vastaavan suuruista etuutta, joka nautitaan tulevan eläkkeen muodossa.

Työsuhderekisteristä saatavat tiedot

Työeläkevakuutuksia hoitavien eläkelaitosten toimintaa sekä maksettujen vakuutusmaksujen käyttöä ja sijoitusta valvoo sosiaaliministeriön lisäksi erittäin tarkasti Helsingissä oleva Eläketurvakeskus. Täällä ovat myös rekisteröitynä kaikki työeläkelakien piiriin kuuluvat sekä kuuluneet työsuhteet ja niiden perusteella ansaitut eläkeoikeudet, jotka jokaisella työntekijällä on mahdollisuus omalta osaltaan saada tietoonsa. Selvitys työntekijäin eläkeoikeudesta annetaan rekisteriotteella, joka sisältää tiedot hänen työsuhteistaan sekä ilmoituksen siitä minkä suuruisen eläkkeen hän niiden perusteella saisi. Tiedustelu Eläketurvakeskukselle tehdään käyttäen sitä varten laadittua tiedustelukorttia, joita voi saada yhtiön sosiaaliosastoilta. Kortin saa jättää postin kuljettavaksi ilman postimaksua ja myös vastaus on kokonaan maksuton.

TEL-eläkeprosentin karttuminen

Syntymä- vuosi	Työsuhteen alkamisvuosi								
	1965	1960	1955	1950	1945	1940	1935	1930	1925
1945	42 %	—	—	—	—	—	—	—	—
1940	40 %	42 %	—	—	—	—	—	—	—
1935	35 %	39 %	40 %	—	—	—	—	—	—
1930	30 %	34 %	37 %	38 %	—	—	—	—	—
1925	25 %	29 %	32 %	34 %	35 %	—	—	—	—
1920	20 %	24 %	27 %	29 %	32 %	33 %	—	—	—
1915	16 %	20 %	23 %	25 %	28 %	30 %	31 %	—	—
1910	13 %	18 %	20 %	23 %	25 %	28 %	30 %	31 %	—
1905	9 %	15 %	18 %	20 %	23 %	25 %	28 %	30 %	31 %
1900	—	11 %	13 %	16 %	18 %	21 %	23 %	26 %	28 %

Vilho Markkanen (vas.) ja Taavi Marttila paneutuneina askartelu-puuhiinsa

Hallan eläkeläiset askartelevat

Hallassa on eläkeläisiä lähes kaksisataa ja kun leskieläkeläiset laske-
taan mukaan, kasvaa vanhimman
hallalaispolven määrä n. 250:een.
Heistä iäkkäin, Vilhelmiina Leskinen,
on 91-vuotias ja vanhin mieseläke-
läinen Emil Kuusela 85-vuotias.

Tuskinpa maassamme on toista
tuotantolaitosta — ainakaan Hallan
kokoista tai suurempaa — jolla olisi
eläkeläisiä suhteellisesti näin paljon.
Tälle on kyllä luonnollinen selityk-
sensä. Nykyisin Hallassa on töissä
keskimäärin n. 350 henkeä, kun aika-
naan väkeä oli jopa kolme kertaa
enemmän. Pitkällinen ja perusteelli-
nen rationalisointi on saanut tämän
aikaan. Hartiavoimin ja käsin käsit-

telyn tilalle on tullut konevoima.
Uudet menetelmät ja laitteet ovat
olleet välttämättömiä, jotta saha olisi
säilyttänyt toiminta- ja kilpailuky-
kynsä. Tänä murroskautena on tie-
tenkin tapahtunut siirtymistä uusiin
työpaikkoihin, mutta vanhempi hal-
lalaispolvi on luonnollisesti iän ja
palvelusvuosien karttuessa siirtynyt
eläkkeelle. Ja kun henkilökuntaa oli
aikaisemmin paljon ja kun palvelus-
suhteet muodostuivat pitkäaikaisiksi,
on nykyisin eläkeläisiäkin suhteelli-
sesti paljon työssäoleviin verrattuna.

Nämä Hallan eläkeläiset tuntevat
jatkuvasti olevansa hallalaisia. Tosin
heistä vain pieni osa asuu Hallassa
ja Tiutisissa, mutta naisissa ja mie-
hissä he kokoontuvat tutulle saha-
saarelleen, kun siihen vain on aihet-
ta. Tuollaisia yhteisiä tapaamishetkiä
ovat joulu-, kevät- ja kesäjuhlat, joi-
den yleisömenestys on aina taattu.
Ja kun Hallan eläkeläiset lähtevät
kesäretkelleen, tarvitaan neljä linja-
autoa. Tietenkin nämä ikäihmiset
liikkuvat verkkaisemmin kuin nuoret,
mutta iloisempaa ja tyytyväisempää
tunnelmaa tuskin voisi kuvitella. Yh-
dessäolo on hallalais-eläkeläisille ko-
dikasta juhlaa, josta kukaan joka
kynnelle kykenee, ei haluaisi jäädä
pois.

Hallan eläkeläisten nuorekkuus ja
toimeliaisuus tulee erittäin vakuutta-
valla tavalla esille heidän askartelu-

kerhossaan. Tämä askarteleminen ei
ole Hallassa mikään uusi muotivir-
taus, vaan sitä on harjoitettu jo pit-
kän aikaa. Sen alkuunpanija ja in-
noittaja oli rva Evo Weckman ja
nykyisin sitä ohjaa taitavasti Hallan
sosiaalitarkastaja Lilli Olsson. Yhtiön
puolesta on järjestetty askartelutilat.

Näistä ulkonaisista edellytyksistä
huolimatta tulokset jäisivät kuiten-
kin vähäisiksi ilman kerholaisten
omaa innostusta ja aktiivisuutta.
Askartelukerholaiset — luvultaan
puolisensataa — kokoontuvat joka

Askartelukerhon emäntä Thyra Suhonen (vas.) apunaan kerholainen Hilda Mäntynen

Miehet ovat saaneet askartelu-
tiloihinsa valoisan ja tilavan työ-
huoneen Hallan kauppatalosta

viikko ja toisinaan kahdestikin kerhoonsa ja heillä on muinakin aikoina tilaisuus askarrella siellä omin päin. Joka toinen viikko pidetään kokous. Juuri tällaisessa tilaisuudessa saa hyvän käsityksen askartelukerhon järjestäytyneestä toiminnasta. Kerholla on puheenjohtajansa ja sihteerinsä. Asiat käsitellään huolellisesti laaditun esityslistan mukaisesti ja kokouksen kulusta pidetään tarkkaa pöytäkirjaa. Toiminta on siten erittäin suunnitelmallista ja kaikki kerhon jäsenet ottavat siihen aktiivisesti

Virallisten kokousasioiden päätyttyä nautitaan askartelukerhossa kahvit

Naisilla on oma kerho-huoneistonsa

Askartelukerhon kevätkauden päättäjaiskokouksen osanottajat kerhotalon edustalla

osaa. Puheenjohtajana on nykyisin Valde Pihlaja ja sihteerinä Urho Andersson.

Ettei kerhoileminen ja kokousten pito ole pelkkää ajanvietettä, siitä antaa vakuuttavan kuvan kerhon kirjanpito. Esimerkiksi viime vuonna kerhon tulot nousivat n. 5 000 markkaan. Tämä summa koostui askartelutöiden myynnistä, arpajaisista ja keittotoiminnasta. Kerholaisten tekemiä töitä myydään Hallan marttakioskissa, Sokeiden Tuotteen välityksellä, askartelukokouksissa ja kerholaisten omissa myyjäisissä. Keittotoiminta taas tarkoittaa sitä, että kerran viikossa sahan työntekijöillä on tilaisuus nauttia eläkeläisten valmistamaa ateriaa.

Näin kertyneillä rahoilla hankitaan askartelu- ja keittotarvikkeet ja ylijäämä käytetään kerholaisten vir-

kistykseen ja retkeilyyn kerhon tekemien päätösten mukaisesti. Kerhon varoja voidaan käyttää myös lahjoitustarkoituksiin. Niinpä kerho on päättänyt lahjoittaa Karhulan uuteen seurakuntakeskukseen ehtoollispikarin, johon kaiverretaan "Hallan eläkeläisiltä".

Kesän suuri tapaus tulee jälleen olemaan askartelukerholaisten retki. Ehdolla olivat Turku ja Tampere edellisen voittaessa ylivoimaisesti. Matka tehdään linja-autolla ja kestää kaksi päivää.

Entä askartelun tulokset. Jo se seikka, että ne tekevät hyvin kaupansa, on osoituksena näiden tuotteiden taidokkaasta suorituksesta, houkuttelevasta ulkonäöstä ja laadusta. Suomalaisethan ovat aina olleet taitavia käsistään, eikä tällainen ominaisuus vuosien mukana suinkaan

rapistu. Ja koska eläkeläisillä on runsaasti aikaa, voivat he koko sydämeästään paneutua askarteluunsa.

Äskettäin Hallan askartelukerholaiset ja myös eräät kerhon ulkopuoliset osallistuivat Karhulan eläkeläiskerhojen yhteiseen askartelunäyttelyyn, jossa oli n. 1 300 työtä esillä, niistä hallalaisten käsialaa kolmisen sataa. Vaikka minkäänlaista karsintaa ei ollut suoritettu, oli näyttely erinomainen osoitus korkeasta käsityötaidosta ja hyvästä mausta. Se myös osoitti, millaisia toiminnan

mahdollisuuksia askarteleminen eläkeläisille tarjoaa, kunhan vain ulkonaiset edellytykset tällaiseen järjestetään. Kaikesta päättäen Karhulassa ollaan pitkällä tässä suhteessa eikä vähiten Hallassa.

me kuitenkin, että nyt ovat urheilumiehemme keksineet jälleen loistoidaan, liittäneet yhtiöläisten kunto-urheiluohjelmaan tunturihiihdon.

Tämän kirjoittaja oli yksi niistä yli kolmestakymmenestä yhtiöläisestä, jotka kuulivat 'Jerishovin kutsun'.

Tunturille nouseminen on otettava rauhallisesti

Pallaksen kerot tuovat mieleen kuulun suomalaisen muotoilun

kokeneen 'Tunturisuden' ohjeista vaarin. Matkaan lähtijä tuli muutenkin vakuuttuneeksi, että järjestelyt ja ohjelma perilläkin oli ennakolta hyvin järjestetty, eikä siinä petyttykään.

Ainoa mikä etukäteen hieman pelotti, oli matka linja-autolla halki Suomen kauas napapiirin taakse. Siihen kuluikin aikaa lähes vuorokausi, mutta matkaväsymystäkin vastaan oli retken johtajilla lääke olemassa: taito luoda välitön, hilpeä tunnelma,

Pallaksella kuntoa kohentamassa

Yhtiömme kuntourheilun vetäjät ovat tunnetusti kekseliäitä miehiä. He saavat yhtiöläisemme laduille ja lenkeille, keskenkasvuisista eläkeläisiin saakka ja ennen kaikkea keski-ikäiset, joista moni löisi laimin kuntonsa kohentamisen, jollei heitä propagandistisen taitavasti houkuteltaisi ja jollei heidän suoritettavakseen asetettaisi tavoitteita.

Kunnon vaalimiseen tarjoutuu siten erinomainen tilaisuus aivan kotiympäristössä, joten sen takia ei tarvitse lähteä Lappiin asti. Omakohtaisen kokemuksen perusteella sanoisim-

Aluksi meitä tosin hieman arvelutti, kun ei ollut mitään kokemusta tuntureilla hiihtämisestä eikä oikein käsitystä siitä, miten matkaan tuli varustautua. Epävarmuus kuitenkin hälveni, kun hyvissä ajoin ennen lähtöä tuli yksityiskohtainen luettelo kaikesta siitä, mitä tuli ottaa mukaan. Pituudestaan huolimatta se oli sikäli yllättävä, ettei siinä ollut paljonkaan sellaisia varusteita, joita sunnuntaihiihtäjällä jo ennestään olisi ollut. Tuntureille menijän ei siten tarvitse tuhlata välineisiin ja muuhun matkarekvisiittaan omaisuutta, jos ottaa

Eino ja Laina voittivat Kemiöjärven jäällä pidetyn pilkkikilvan

joka suuresti edisti ajan kulua ja kar-
koitti väsymyksen.

Perillä otti tunturilomalaiset vas-
taan tilava, hirsinen lomamaja Jeris-
hovi, jonka omistaa Yhtyneet Paperi-
tehtaat Osakeyhtiö, mutta joka on
luovutettu Suomen Ladun käyttöön.
Talo sijaitsee kalaisan Jerisjärven
rannalla ja Keimiötunturin tuntuma-
ssa. Hotellitasa se ei ole, mutta ei
ole sellaiseksi tarkoitettukaan. Joka
tapauksessa se on varsin tyydyttävä
majapaikka ja mikä parasta, turismin
varjopuoleet eivät ole päässeet tunkeu-
tumaan sen seinien sisälle.

Jokainen päivä oli omistettu hiih-
dolle päämääränä jonkin tunturin
laki, autiotupa tai jokin muu selvä
tavoite. Aluksi saimme ohjausta tun-
turille nousussa ja ennen kaikkea las-

Autiotupa ottaa alakuloisesta nimestään
huolimatta ystävällisesti tunturissa
matkiaan vastaan

Karkkilalaista hymyä Pallaksella

Ensikertalainen Lapinkävijä Manu
siemaisemassa kitkerää Lapinmaljaa
nuotiotulen ääressä

Kastajaisseremonioihin kuuluu myös
naaman nokeaminen

Pilkkikilpailussa ei ollut saaliin painosta
väliä, sillä kappaleluku ratkaisi.
Eilalle ja Ensiole näitä tinttejä kertyi
ja toinen sija tuli.

kemisessä. Helposti opittavista alkeis-
tiedoista oli paljon apua ja ensiker-
talaiset Lapin kävijätkin edistyivät
aikamoisiksi lasketteliijoiksi. Voimien
ja taidon karttuessa hiihtoretket pite-
nivät ja Lapin tuntemus avartui.

Pallaksen tunturimaasto tarjosikin
ensikertalaiselle valtavan elämyksen.

Se moninkertaisti urheilullisen pon-
nistuksen antaman mielihyvän ja
nautinnon. Nyt vasta ymmärrämme,
että etelän ihminen saattaa hyvinkin
joutua Lapin lumoihin. Meistä Pallas-
Ounastunturijono lukuisine keroineen
on kuin Suomi-äidin taidokkaasti
muotoiltu kruunu. Etelän järvimaise-
mat tuntuvat jotenkin pikkupiirtei-
siltä kaiken sen avaruuden ja laajo-
jen, levollisten muotojen rinnalla,
joita tunturilla vaeltajan katse siel-

Vuontisjärven yli kohti Pallaksen keroja

lä kohtaa. Milloin ilma kirkastuu ja aurinko valaisee maiseman, laajenevat näkymät silmänkantamattomiksi. Milloin taas tunturit verhoutuivat pilviin tai pyry yllättää, kokee tunturissa kävijä itsensä vieläkin mitättömämmäksi luonnon rinnalla. Huolestumiseen ei kuitenkaan ole aihetta, kun hiihtojonon edessä ja perässä on kokenut Lapinkävijä.

Tässä tunturimaisemassa on eepillistä suuruutta, puuttomien kerojen majesteettillista levollisuutta. Sen kokee yhtä hyvin tuntureiden keskellä

vuus ja kauneus löi laudalta ulkoilla saadut maisemalliset elämykset.

Kannattaa tutustua myös Lapin kansaan, jonka keskuudesta löytää viisaita, aitoja ihmisiä. Heidän puheensa kuulostaa kumman luontevalta ja puhtaalta. Ihastuttavia ovat myös tunturien, kerojen, vaarojen, kurujen ja järvien sekä jokien nimet. Niissä on mielikuvitusta ja karua runollisuutta.

On suurenmoinen asia, että Pallas-Ounastunturin maastossa on muodos-

Päivän hiihtoretki oli jo loppupuolella, mutta yhä oltiin vetreitä ja iloisia

Tunturihiihtokurssin erinomaiset vetäjät Rantsa (vas.), Leksa ja Keijo

kuin tunturijonoa kaukaa katsoessa. Talvella näky on tietenkin valkoinen, auringonpaisteella aivan häikäisevä. Tunturien rinteitä reunustava metsä, suippokärkiset, kolmiomaiset kuuset ja ylimpänä villiintynyttä omenatarhaa muistuttava vaivaiskoi-vuuyö antavat tunturimaisemalle voimakkaan koristeellisen tunnun, tekevät siitä kuin graafisen taideteoksen. Meidän kokemuksissamme tämä Pallaksen talvisen maiseman vaikutta-

tettu luonnonsuojelupuisto, joka on peräti 500 km²:n laajuinen. Se on vapaasti retkeilijöiden käytettävissä, kunhan he vain vaeltavat siellä ohjeita noudattaen ja luontoa kunnioittaen. Pallakselle menijät osannevat kuitenkin jo ennakolta asennoitua luontoa kohtaan oikein tai viimeistään Pallaksen lumoihin jouduttuaan sen tajuavat.

Tämä yhtiöläisten ensimmäinen Lapin retki onnistui suurenmoisesti. Se tulee varmaan saamaan jatkoa. Saimme myös sen antoisan kokemuksen, että talviloma — lyhytkin — voi olla monin verroin virkistävämpi kuin tavanomainen kesäloma.

Havaintoja Ruotsin...

Jatkoa sivulta 15

minta kohdistuukin nykyisin pääosaltaan työntekijöihin itseensä. Vaikeutena näyttää Ruotsissakin olevan se, miten saada ihmiset ymmärtämään turvallisuustoimenpiteiden tärkeys. On todettu, että lyhytsanaiset tiedotuslehdet sekä julisteet tehoavat paremmin kuin monisanaiset selostukset ja vihkoset.

Turvallisuustyössä pyritään myös standardisoimaan. Esimerkiksi suojasilmälaseja on kuutta eri tyyppiä ja kortissa on vastaavasti kuusi eri ammattiryhmää. Rasti ruutuun ilmoittaa, minkätyyppisiä lasia kussakin ammatissa on käytettävä. Työntekijä saa erityisen 'varuskortin', johon on merkitty hänen erikoistyökalunsa ja henkilökohtaiset suojavälineensä, joita hänen on myös käytettävä.

Silmäänpestävää on työpaikoilla vallitseva hyvä järjestys. Sitä pidetäänkin yhtenä kaikkein tärkeimmistä keinoista turvallisuuteen pyrittäessä.

Tapaturmien ennakolta ehkäisyyn pyritään erittäin tehokkaasti. Niinpä suoritetaan uhkatilannetutkimuksia. Ne perustuvat sekä amerikkalaisten että ruotsalaisten toteamukseen siitä, että keskimäärin 300 uhkatilannetta aiheuttaa työpaikoilla noin 30 tapa-

turmaa, joista yksi on vakava. Uhkatilanteita tutkimalla ja ehkäisemällä voidaan siis estää tapaturmia joutumatta maksamaan oppirahoja tapaturmien muodossa.

Työhönotto ja työntekijöiden koulutus

Ruotsissa on parin vuosikymmenen ajan vallinnut kova työvoimapula. Siksi on tuotettu työvoimaa ulkomailta, ensin pohjoismaista mutta sitten Jugoslaviasta ja Kreikasta saakka. Onpa otettu neekereitäkin. Esimerkiksi Götaverkenillä oli 17:ään eri kansallisuuteen kuuluvaa työntekijää.

Viime vuoden aikana ja kuluvana vuonna työtilanne on kuitenkin nopeasti muuttunut, mihin on vaikuttanut tehtaiden rationalisointi ja eräillä aloilla ilmenneet menekkivaikeudet. "Nyt pystymme valikoimaan työvoimaamme", sanoivat ruotsalaiset. Mitä suomalaisen työvoimaan tulee, oli se aluksi varsin kirjavaa, mutta sittemmin on tilanne muuttunut ja nyt tanskalaiset sekä suomalaiset ovat parhaan työvoiman maineessa.

Nimenomaan vierasmaalaisten takia työhönnotossa on ilmennyt melkoisia vaikeuksia. Tulokkaita varten on jouduttu valmistamaan eri kielillä puhuttuja magnetofoninauhvoja, joista

nämä saavat kuulla äidinkielellään selostuksen tehtaasta, työehdoista ja turvallisuusasioista. Jatko-opetus jää yleensä asianomaisten työnjohtajan huoleksi. Mutta käytetään myös erityisiä työnopeuttajia, kuten esimerkiksi Scania-Vabis-yhtiöllä. Työnopeutus on aivan käsiliikkeiden tarkkuudella jäsennetty opetuskaavioihin ja siinä on otettu huomioon myös työturvallisuus. Opetusohjelma jakautuukin siten kahteen kiinteästi toisiinsa kytkettyyn osaan, nimittäin ammatilliseen ja työturvallisuosaan, joita opetetaan samanaikaisesti.

Varsinaisille ammattimiehille järjestetään tilaisuus jatko-opiskeluun. Tietenkin ruotsalaisilla on etusija, mutta ovatpa suomalaisetkin päässeet kohoamaan ammattiurallaan. Niinpä Scania-Vabis-tehtailta opintomatkalaiset tapasivat kuusi vuotta Ruotsissa olleen suomalaisen miehen, joka oli kohonnut etumiesasemaan ja jatkoi nyt työnjohtajakursseilla.

Eräs seikka näytti Ruotsin tehtaisa olevan suurempi ongelma kuin meillä Suomessa. Useilla tehdasosastoilla valitettiin, että työpaikoilla käytettiin alkoholia. Esimerkiksi yleistä oli keskivahvan oluen nauttiminen ja sitä oli vaikea kieltääkin, koska sitä myydään tehdasruokaloissa.

Kuusankosken Kisa 60-vuotias

Maineikas urheiluseura Kuusankosken Kisa — aikaisemmin Kymintehdastaan Kisa — vietti 60-vuotisjuhlaan-
sa 2. 4. Seuralla on tilillään TUL:n olympialaisista 3 kultamitalia, SM-kilpailuista 12 mestaruutta, TUL:n 67 mestaruutta ja TUK:n kilpailuista 21 mestaruutta. Juhlakokouksessa kutsuttiin kunniajäseneksi Tauno Kotiranta. Seuran nykyinen puheenjohtaja on mestari Veikko Tolvanen. Kuvassa pienoislipuun ja ansiomitalien palkittuja, vas. ainoa elossaoleva perustajajäsen Otto Reiman.

Mitalein palkittuja

Tällä sivulla kerrotaan kuudesta yhtiöläisestä, jotka ovat saaneet näkyvän tunnustuksen pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta toiminnastaan yhtiössämme.

Oikealla oleva kuva on otettu yhtiön hallituksen kokouksen yhteydessä 6. 3. tapahtuneesta yhtiön kultaisen ansiomerkin jaosta, jonka kohteena oli yhtiötä

Prokuristi
Einar Rhen saa
yhtiön 50-vuotis-
ansimerkin

Työnhakutoimiston
hoitaja Otto
Bäckman vastaan-
ottamassa ritari-
merkkiään

Ylirakennusmestari
Väinö Lindenin
ritariksilyönti

Kymin paperitehtaan osalle suotiin valtiovalan taholta kaksi kunniamitalia: paperikoneenhoitaja Oliver Kajanderille Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan mitali kultaristein ja voitelumestari Aleksander Siiräiselle saman ritarikunnan I luokan mitali. Isännöitsijä Botho Estlander jakoi ne Koskelassa 29. 3. pidetyssä juhlatilaisuudessa esittäen yhtiön puolesta kiitokset mitalin saajille.

50 vuotta palvellut prokuristi Einar Rhen. Hallituksen puheenjohtaja, varatuomari C. J. Ehrnrooth (kuvassa keskellä) kiitti prokuristi Rheniä pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta päivätyöstä yhtiön hyväksi. Kuvassa toimitusjohtaja Kurt Swanljung esittämässä onnitteluaan.

Seuraavassa kuvassa työvoimaosaston päällikkö Robert Brotherus kohdistaa kiitolliset sanansa Voikkaan työnhakutoimiston hoitajalle Otto Bäckmanille, jolle Tasavallan presidentti myönsi viime itenäisyyspäivänä Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan mitalin kultaristein. Tilaisuus pidettiin Voikkaan

Konttoripäällikkö Laila Kuusinen sai ainoana naisena ritarimerkin

klubilla 28. 3. Hra Bäckmanin vieressä hänen puolisonsa ja edelleen oik:lle rva Sundman, konttoripäällikkö Yngve Sundman ja rva Brotherus.

Alakuvassa Högforsin Salon tehtaan isännöitsijä Rauno Renko ojentaa Suomen Leijonan Ritarikunnan ansioristin konttoripäällikkö Laila Kuusiselle 6. 3. pidetyssä juhlatilaisuudessa.

Voikkaan klubilla 17. 3. pidetyssä tilaisuudessa isännöitsijä Magnus Wangel puhui ylirakennusmestari Väinö Lindenille, jolle Tasavallan presidentti oli myöntänyt Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan mitalin kultaristein. Kuvassa rva Wangel kiinnittämässä mitalia Väinö Lindenin rintapieleen. Oikealla isännöitsijä Wangel.

Pöydän ympärillä oik:lta koneenhoitaja Oliver Kajander, isännöitsijä Botho Estlander, rva Kajander, voitelumestari Aleksander Siiräinen, mestari Tauno Vähänen, rva Vähänen ja rva Estlander

Prokuristi Einar R h e n aloitti pitkän ja työntäyteisen virkamiesuransa Kymin Osakeyhtiön pietarilaisen tytäryhtiön palveluksessa 1915. Suomeen hän siirtyi 1918 ja tuli seuraavana vuonna uudelleen yhtiön palvelukseen kirjeenvaihtajaksi osto-osastolle pääkonttoriin. Tällä osastolla hän toimi v:een 1962 saakka ja nimitettiin apulaisostopäälliköksi. Virkeän '50-vuotiaan' aktiivinen palvelus yhtiössä jatkuu edelleen yhtiön Helsingin konttorissa, jossa hänen erinomainen perehtyneisyytensä yhtiön asioihin koituu yhtiömme hyödyksi.

Aulis Koskela

Väinö Kuhanen

Voikkaan työnhakutoimiston hoitaja Otto B ä c k m a n on palvellut yhtiötä jo 46 vuotta. Keskikoulun käytyään hän tuli tuntikirjuriksi Voikkaan koskityömaalle, nimitettiin pian työnjohtajaksi ulkotyöosastolle ja v. 1937 talousosastolle kuljetusmestariksi. Voikkaan työnhakutoimiston vastuunalaisessa tehtävässä hän on toiminut v:sta 1948.

Konttoripäällikkö Laila K u u s i n e n on nähnyt Högforsin Salon tehtaan kasvun pienestä yrityksestä suureksi tehtäksi ja ollut sitä omalla työllään edistämässä. Hän tuli kirjanpitäjäksi Salon Valimoon — se oli yrityksen nimi ennen yhtiöömme sulautumista — jo v. 1930 ja ennen talvisotaa hänet nimitettiin konttoripäälliköksi.

Ylirakennusmestari Väinö L i n d e n tuli yhtiöömme palvelukseen v. 1921. Valmistuttuaan rakennusmestariksi v. 1930 hän tuli piirtäjäksi Voikkaan rakennusosastolle. Käytyään ottamassa parin vuoden ajan oppia muualla suurilla rakennustyömailla hän palasi takaisin Voikkaalle ja sen jälkeen hänellä on rakentamista riittänyt ja tehtävät ovat tulleet yhä vastuunalaisemmiksi. V. 1954 hänet nimitettiin ylirakennusmestariksi.

Koneenhoitaja Oliver K a j a n d e r siirtyi vuodenvaihteessa eläkkeelle palveltuaan yhtiötä yli 46 vuotta. Kymin paperitehtaan palvelukseen hän tuli v. 1919 toimien paperikoneilla erilaisissa ammateissa, viimeiset kaksi vuosikymmentä paperikoneenhoitajana.

Voitelumestari Aleksander S i i r i ä i n e n on syntynyt Raudusta. Kymin paperitehtaalte ylivoitelijaksi hän tuli 1930 ja kaksi vuotta myöhemmin hänet nimitettiin voitelumestariksi.

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

AULIS KOSKELA

mallipuuseppä Voikkaan korjauspajalta tulee 9. 6. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 11. 10. 1906. Yhtiön palvelukseen Voikkaan korjauspajalle hän tuli 1922.

VERNER JÄRVINEN

kreppikoneenkäyttäjä Kymin paperitehtaan Yankee-koneosastolta tulee 20. 6. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt litissä 16. 1. 1907. Yhtiön palvelukseen Kymin rakennusosastolle hän tuli 1922 ja Kymin paperitehtaalte 1924. Yankee-koneosastolle hän siirtyi 1927 toimien mm. koneenhoitajana. Nykyistä tehtävänsä hän on hoitanut v:sta 1940.

VÄINÖ KUHANEN

vuoromestari Voikkaan puuhiomolta tu-

lee 15. 5. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Jaalassa 22. 7. 1903. Yhtiön palvelukseen Voikkaan paperitehtaalte hän tuli 1922. Oltuaan välillä opiskelemissa hän palasi 1928 takaisin ja on v:sta 1929 lähtien toiminut vuoromestarina.

EDVARD SALMI

kirvesmies asuntokorjausosastolta tulee 29. 5. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 6. 2. 1907 Anjalassa. Aikaisemmin hän on työskennellyt myös paperitehtaalte ja rakennusosastolla.

KAARLO LEHTONEN

kalkkitornimies Kymin selluloosatehtaalte tulee 7. 6. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 1. 11. 1908 Elimäellä. Yhtiön palvelukseen Kymin selluloosatehtaalte hän on hoitanut v:sta 1945.

LAURI TELKKINEN

hollanterin etumies Kymin paperitehtaan Yankee-koneosastolta tulee 10. 6. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 18. 5. 1906 Valkealassa. Yhtiön palvelukseen Kymin ra-

Edvard Salmi

Lauri Telkkinen

Aleksander Timonen

Veikko Mukkila

Otto Ranta

Nestor Relander

kennusosastolle hän tuli 1925. Kymin paperitehtaalle hän tuli 1930 ja siirtyi Yankee-koneosastolle 1935.

ALEKSANDER TIMONEN

varastomies Hillon hiilivarastolta tulee 12. 6. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 15. 6. 1907 Impilahdella ja viettää kesäkuussa 60-vuotispäiväänsä. Hän tuli yhtiön palvelukseen Laskelän metsäosastolle, josta muutti Kymintehtaalle. Kymin korjauspajalle hän tuli 1940 ja siirtyi sieltä apulämmittäjäksi Kymin höyryosastolle. Nykyistä tehtäväänsä hän on hoitanut v:sta 1949.

VEIKKO MUKKILA

voitelija Kymin paperitehtaalta tulee 14. 6. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt litissä 24. 3. 1905. Yhtiön palvelukseen Voikkaan rakennusosastolle hän tuli 1922 ja siirtyi Voikkaan selluloosatehtaalle 1923. Sen jälkeen hän oli viilaajana Kymin selluloosatehtaalla vuoden ajan. Kymin paperitehtaalla nykyisessä ammatissaan hän on palvellut v:sta 1930.

HALLAN TEHTAAT

OTTO RANTA

kuivaamomies lautatarhalla tulee 9. 6. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Virolahdella 24. 2. 1904. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran 1919 laivan kansimieheksi. Lautatarhalle hän tuli 1925 ja siirtyi sieltä sahalle. V:sta 1930 lähtien hän on ollut talvisin sahalla ja kesäisin lautatarhalla vuoteen 1941 saakka, jolloin hän siirtyi sahalle lajitelijaksi. Paikallismyyntivaraston hoitajaksi hän siirtyi 1948 ja 1963 nykyiseen tehtäväänsä.

Merkkipäiviä

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

NESTOR RELANDER

Kissakosken vesivoimalaitoksen ohjaamopäivystäjä Kymin sähköosastolta täytti 60 vuotta 29. 4. Hän on syntynyt Hirvensalmella. Yhtiön palvelukseen Kissakosken tehtaan puuhiomoon hän tuli 1929 toimien puuhiomon etumiehenä vuoteen 1939, jolloin puuhiomo lakkautettiin. Sen jälkeen hän työskenteli tehtaalla ja metsäosaston palveluksessa vuoteen 1960, jolloin siirtyi hoitamaan nykyistä tehtäväänsä. Hän on ottanut osaa kunnallisiin luottamustoimiin ja kuulunut useihin lautakuntiin sekä toiminut kunnanvaltuuston jäsenenä 1948—1950. Kirkkovaltuustoon hän kuului 1954—1956. Nykyisin hän on kunnan palolautakunnan jäsen.

URHO KARHU

puhallinkoneenhoitaja Kymin selluloosatehtaalta täytti 60 vuotta 5. 5. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Yhtiön palvelukseen Kymin selluloosatehtaalle hän

tuli 1925. Työskenneltään välillä muualla hän palasi 1929 uudelleen selluloosatehtaalle paalaajaksi. Nykyiseen tehtäväänsä hänet nimitettiin 1941. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon omakotitalon hoito ja kalastus.

EINO PULKKA

levyseppä Kymin korjauspajalta täytti 60 vuotta 5. 5.

AKSEL VÄHÄSALO

ulkotyöntekijä kuljetusosastolta täyttää 60 vuotta 7. 5. Hän on syntynyt Pyhtäällä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1937 ja on työskennellyt pääasiassa ulkotyöosastolla. Omaksi ilokseen hän harrastaa hanurinsoittoa.

VEIKKO LINDQVIST

apumies Voikkaan rakennusosastolta täyttää 60 vuotta 13. 5. Hän on syntynyt litissä. Yhtiön palvelukseen Voikkaan rakennusosastolle hän tuli 1928. Hän työskenteli sen jälkeen muillakin osastoilla ja tuli takaisin rakennusosaston palvelukseen 1957. Nykyisin hän kuuluu PK 18 rakennusryhmään.

UUNO HEIMONEN

koneenhoitaja Voikkaan paperitehtaalta täyttää 60 vuotta 17. 5. Hän on syn-

Urho Karhu

Aksel Vähäsalo

Uuno Heimonen

Pauli Palmumaa

Juho Vesanen

Ragnar Reho

tynyt Valkealassa. Voikkaan paperitehtaan palvelukseen hän tuli 1921. Yhtäjaksoisesti hän on ollut yhtiön palveluksessa v:sta 1941. Koneenhoitajaksi hänet nimitettiin 1960. Nykyisin hän toimii PK 14:n hoitajana. Hän on ollut mukana ammattiyhdistystoiminnassa yli 30 vuotta ja toiminut mm. paikallisosaston rahastonhoitajana ja sihteerinä. Musiikki on aina kuulunut hänen harrastuksiinsa. Voikkaan Sekakuoron toiminnassa hän on ollut mukana jo 16 vuotta.

PAULI PALMUMAA

voiteli Kymin selluloosatehtaalta täyttää 60 vuotta 17. 6. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen klooritehtaalle hän tuli 1937 ja siirtyi sieltä Kymin selluloosatehtaalle 1947. Voiteli-jana hän on toiminut v:sta 1958. Harrastuksista mainittakoon omakotitalon hoito.

JUHO VESANEN

huoltomies Kymin selluloosatehtaalta täyttää 60 vuotta 19. 6. Hän on syntynyt Heinolassa. Yhtiön palvelukseen muurariksi hän tuli 1923. Hän lähti merille 1930 ja palasi 1934 takaisin yhtiöön. Nykyistä tointaan hän on hoi-

tanut v:sta 1964. Harrastuksista mainittakoon 1700-luvun purjelaivojen pienoismallien rakentaminen. Järjestö- ja seurakuntatoiminnassa hän on ollut aktiivisesti mukana.

KYLLIKKI METIÄINEN

siivooja Voikkaan paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 11. 5. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palveluksessa Kuusaan paperitehtaalla hän työskenteli 1938—1944. Voikkaan paperitehtaalla hän on ollut v:sta 1961 lähtien.

RAGNAR REHO

ekspeditööri Kymintehtaan varastolta täyttää 50 vuotta 15. 5. Hän on syntynyt Myrskylässä. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1945 varastonhoitajaksi Haukkasuon työmaalle, josta siirtyi Kymin talousosastolle vahtimestarin tehtäviin. Kymintehtaan varastolle hän siirtyi 1947. Ennen yhtiön palvelukseen tuloa hän oli lähes viisi vuotta LP:n konstaapelina. Nuoruusvuosina urheilu ja liikunta olivat hänen harrastuksiaan. Nykyisin vapaa-ajat kuluvat hyödyllisissä omakotitalon puuhissa. Myös automatkailu kotimaassa on hänen rentouttava ja kiinnostava harrastuksensa.

KAARLO KAUPPINEN

ilmaosaston hoitaja karbiditehtaalta täyttää 50 vuotta 16. 5. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön ammattikoulun käytyään hän tuli 1932 työhön Voikkaan korjauspaikalle. Sen jälkeen hän työskenteli myös Voikkaan paperitehtaalla ja Kuusaan voimalaitoksella. Karbiditehtaalle hän tuli 1944 ja siirtyi uuni-puolelta ilmaosastolle sen valmistuttua 1947 hoitamaan nykyistä tehtävänsä. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon seuratoiminta. Hän on mm. Pallo-Peikkojen perustajajäsen, toiminut seuran puheenjohtajana ja kuulunut johtokuntaan useiden vuosien ajan. Yhtiön työpaikkaurheilutoimikunnassa hän on ollut seuransa edustajana.

ERKKI KUKKOLA

apumies Kymin rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 25. 5. Hän on syntynyt Valkealassa. Hän tuli autonkuljettajaksi Verlan tehtaalle 1946 ja siirtyi sieltä 1954 Kymin rakennusosastolle. Nykyisin hän kuuluu PK 18 rakennusryhmään.

SIRKKA RAINIO

siivooja talousosastolta täyttää 50 vuotta 3. 6. Hän on useaan otteeseen ollut yhtiön palveluksessa v:sta 1937 lähtien. Kymin saunalle hän tuli siivoojaksi 1961.

METSÄOSASTO

TOIVO BERGMAN

metsätyönjohtaja Karkkilasta täyttää 60 vuotta 8. 5. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Hän tuli metsäosaston palvelukseen Högforsin tehtaalle 1922 ja toimi aluksi apuna leimauksissa ja mittauksissa. V:sta 1934 hän on toiminut työnjohtotehtävissä. Hän on työssään erittäin säännöllinen ja ahkera.

Kaarlo Kauppinen

Toivo Bergman

Väinö Örnberg

Uuno Lahti

Stig Colamnius

Tauno Lampinen

VÄINÖ ÖRNBERG

piiriesimies täyttää 50 vuotta 22. 5. Jyväskylässä. Hän on syntynyt Uudenmaan Pyhäjärvellä. Yhtiön palvelukseen halkotarhan hoitajaksi Högforsin Karkkilan tehtaalte hän tuli 1944 ja siirtyi seuraavana vuonna työnjohtajaksi metsäosaston Uudenmaan hoitoalueen Hyvinkään piiriin. Käyryään Sippolan metsäkoulun 1946—1948 hän palasi takaisin toimeensa Hyvinkäälle. Pyhäjärven piir:n piirityönjohtajaksi hänet nimitettiin 1954 ja Keski-Suomen hoitoalueen Jyväskylän hoitopiirin piiriesimieheksi 1955. Tätä vastuunalaista tehtävää hän hoitaa edelleen. Hän on taitava ammatissaan, oikeudenmukainen ja vaativa esimies, joka tinkimättä on suorittanut hänelle uskotut tehtävät. Hän on luonut luottamukselliset suhteet metsänmyyjäkuntaan. Hänen monipuolisesta toiminnastaan puun kasvatuksen ja korjuun parissa mainittakoon erityisesti hänen panoksensa Keiteleen ja Päijänteen yhdistävän 'rautakanavan' käynnistäjänä. Ammattikuntansa yhdistys- ja urheilutoiminta sekä res.upseeritoiminta kuuluvat hänen harrastuspiiriinsä kuten metsästys ja kalastuskin. Molempiin soitiin hän osallistui rintamajoukoissa. Hän on sotilasarvoltaan yliluutnantti.

HÖGFORSIN TEHTAAT

UUNO LAHTI

hiekankuivaaja valimosta täytti 60 vuotta 21. 4. Hän on syntynyt Pusulassa. Työskennellyään aluksi metsätöissä hän tuli 1954 työhön tehtaan rautasulattoon. Toimittuaan sulatossa kymmenkunta vuotta hän siirtyi nykyiseen toimeensa hiekankuivaajaksi.

SUOMA LUNDELL

siivooja valimosta täyttää 60 vuotta 12. 5. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä Ul. Tehtaan työhön hän tuli 1952 maatalousosastolle. Hän on toiminut lisäksi niklaamossa, halkotarhalla ja valimossa. Nykyiseen toimeensa hän siirtyi 1955.

STIG CALAMNIUS

dipl.ekonomi, kirjanpitoapäällikkö konttorista täyttää 60 vuotta 17. 5. Hän on syntynyt Uudessakaarlepyyssä, tuli ylioppilaaksi 1927 Oulussa ja valmistui ekonomiksi Turun Kauppakorkeakoulusta 1930. Högforsin Tehtaan kirjanpito-osastolle hän tuli 1930 ja nimitettiin 1932 tehtaan pääkirjanpitäjäksi sekä 1938 prokuristiksi. Nykyisin hän toimii Högfors-ryhmän kirjanpitoapäällikkönä. Hän on toiminut useat vuodet kauppa-

lan tilintarkastajana. Lions Clubin Karkkilan osaston presidenttinä hän oli 1960—1961. Hänen sydäntään lähellä on teknilliseen alaan kuuluva askartelu- ja harrastustoiminta.

TAUNO LAMPINEN

tuotteiden tarkastaja Heinolan tehtaalta täyttää 60 vuotta 27. 5. Hän on syntynyt Nastolassa ja tuli tehtaan palvelukseen 1962.

MATTI LEPPÄNEN

emalipäällystäjä emalilaitokselta täyttää 50 vuotta 8. 5. Hän on syntynyt Kontiolahdella. Oltuaan aluksi metsä- ja uittotöissä hän tuli 1957 työhön tehtaan emalilaitokselle.

IRJA TAIPALVESI

hissinkuljettaja valimosta täytti 50 vuotta 29. 4. Hän on syntynyt Tammelassa. Tehtaan työhön puhdistamoon hän tuli 1949. Nykyisin hän toimii hissinkuljettajana.

PAULI LENTO

työnjohtaja valimosta täyttää 50 vuotta 15. 5. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä Ul. Kaavaajaksi valimoon hän tuli 1933 ja nimitettiin työnjohtajaksi 1964. Hän harrastaa vapaa-aikoinaan musiikkia, lähinnä mieskuorolaulua.

Matti Leppänen

Bertta Lindholm

Paavo Lindström

August Laitinen

Maija Kokotti

BERTTA LINDHOLM

revolverisörvaaja Salon tehtaalta täyttää 50 vuotta 21. 5. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1960 nykyiseen ammatteensa.

HALLAN TEHTAAT

PAAVO LINDSTRÖM

katontekijä lautatarhalta täytti 60 vuotta 5. 5. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran 1926 lautatarhalle tapuloitsijaksi. V:sta 1945 lähtien hän on ollut yhtäjaksoisesti lautatarhalla ensin kuormaajana ja nykyisin katontekijänä.

AARO SORVARI

palovartija täyttää 60 vuotta 29. 5. Hän on syntynyt Äyräpäässä. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran 1936 lautatarhalle tapuloitsijaksi. V:sta 1939 lähtien hän on ollut yhtäjaksoisesti ensin lautatarhalla tapuloitsijana ja kuormaajana ja sen jälkeen v:sta 1954 sahalla lajittelijana. Lautatarhalle katontekijäksi hän tuli 1958 ja nykyiseen työhönsä 1965.

EERO PIRI

tukkityömies tukkiosastolta täyttää 60 vuotta 11. 6. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran Jumalniemen lautatarhalle 1921. Hän on työskennellyt sahassa ja lautatarhalla lajittelijana ja tasaajana. V:sta 1944 alkaen hän on ollut yhtäjaksoisesti ensin tapuloitsijana lautatarhalla ja v:sta 1961 nykyisessä työssään tukkiosastolla.

HAUKKASUO

AUGUST LAITINEN

viilaaja täytti 60 vuotta 14. 4. Hän on syntynyt Rautalamilla. Yhtiön pal-

velukseen hän tuli Kymin höyryosastolle 1928 ja siirtyi sieltä talousosastolle 1934. Keltin voimalaitoksella hän oli sähkö- ja korjausmiehenä 1938—1940, jolloin tuli Kuusaan voimalaitokselle. Sen jälkeen 1944 hän tuli Kymin höyryosastolle ja 1945 Haukkasuolle. Harastuksena hänellä on kalastus.

JUANKOSKEN TEHDAS

MAIJA KOKOTTI

siivooja täyttää 60 vuotta 29. 6. Hän on syntynyt Salmissa. Ennen sotia hän oli sahatöissä ja siirtyi sotien aikana Savoon Leppävirralle, jossa työskenteli erilaisissa tehtävissä. Juantehtaalte hän muutti perheineen 1947 ja tuli seuraavana vuonna tehtaan puuhiomoon töihin. Siellä hän oli vuoteen 1965, jolloin siirtyi kartonkitehtaalte siivoojaksi.

Manan majoille

Helmikuun 7 päivän aamuna saapui yllättävä surunviesti, joka kertoi, että edellisenä päivänä työvuoronsa loppuun työskennellyt hitsaaja Einari Hietanen oli kotiin ehdittyään kuollut äkillisen sydänkohtauksen johdosta. Hän oli syntynyt 10. 6. 1907. Työhön Hägforsin tehtaalte hän tuli 1940. Pitkän, uutteran päivätyön tehnyttä työntekijää jäi lähinnä kaipaamaan puoliso.

Maaliskuun 19 pnä kuoli Kuusankoskella kirvesmies Viljo Hälikkä Kymin rakennusosastolta. Hän oli syntynyt 31. 10. 1912 Jaalassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1929 Voikkaan uutto-osastolle ja työskenteli sen jälkeen mm. Voikkaan paperitehtaalte ja rakennusosastolla sekä hiomakivitehtaalte.

Viljo Hälikkä

Kymin rakennusosaston palvelukseen hän tuli 1962. Hän osallistui työväen järjestötoimintaan nuorukaudesta lähtien ja toimi ammattiyhdistysliikkeessä parinkymmenen vuoden ajan varsin aktiivisesti. Hän toimi ammattiosastonsa puheenjohtajana ja työpaikkansa luottamusmiehenä sekä Voikkaan tehtaitten pääluottamusmiehenä useita vuosia, kuului Paperiteollisuudentyöntekijäin liiton liittotoimikuntaan 1957—1962 ja työehtosopimusneuvottelukuntaan monen vuoden ajan. Hän oli edustajana Paperiteollisuudentyöntekijäin liiton ja SAK:n edustajakokouksissa. SAK:n valtuustoon hän kuului useaan otteeseen. Kuusankosken ammatillisen paikallisyjärjestön työvaliokunnassa hän oli lähes 20 vuotta. Hän joutui hoitamaan myös monia muita luottamustehtäviä ja kuului mm. Kouvolaan työvoimapiiriin ja nuorison ammatinvalinnan ohjauksen neuvottelukuntaan, Kuusankosken Tehtaitten Avustuskassan hallitukseen, kunnallisiin lautakuntiin ja Kuusankosken kauppalanvaltuustoon. Vainajaa jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja muut omaiset.

Huhtikuuisena lauantaina 7. 4. saapunut surunviesti kertoi, että työkaluvarastonhoitaja, tehtaan soittokunnan johtaja Oskari Salin oli saanut yllättävän nopean kutsun siirtyä keskuudestamme sinne, mistä ei paluuta enää ole. Hän oli syntynyt Viipurissa 18. 6. 1913. Musiikki ja ennen muuta torvimusiikki oli tullut hänelle perin rakkaaksi. Hän aloitti soittamisen Pohjois-Savon Rykmentissä Kuopiossa soittooppilaana palvelen myöhemmin kantaaliupseerina. Juantehtaan palvelukseen hän tuli 19. 10. 1949 toimien vapaa-aikoinaan tarmolla kuolemaansa saakka tehtaan soittokunnan johtajana. Vainajaa jäi lähinnä kaipaamaan puoliso.

Oskari Salin

Ammattikoulun soittokunnalla 25-vuotisjuhlakonsertti

Kuusankoski on tunnetusti virkeä musiikkikauppala, jossa toimii lukuisia kuoroja, soitinmusiikkia harrastavia yhdistyksiä ja musiikkikoulu.

Oheisessa kuvassa näemme ammattikoulun soittokunnan 25-vuotisjuhlakonsertissaan, joka pidettiin 19. 2. ammattikoulun salissa. Tilaisuudesta muodostui paitsi antoisa ja reipas musiikkijuhla samalla varaukseton huomionosoitus soittokunnan perustajalle ja johtajalle, dir.mus. Alvar Korvelle. Hänen entiset soittajapoi-

Dir.mus.
Alvar Korpi

kanza halusivat osoittaa opettajalleen ja innoittajalleen kiitollisuuttaan ja niinpä juhlasoittokunnasta kasvoikin 25-miehinen erinomaisesti soittava puhallinorkesteri. Kauppala ja lukuisat musiikkilyhdistykset puolestaan toivat lämminhenkiset onnittelunsa ja runsaslukuinen konserttiyleisö jakoi auliisti suosionosoituksiaan.

Ammattikoulun soittokunta perustettiin v. 1942 jatkosodan ankeina päivinä. Soittokunnan syntysanat lausui yhtiön sosiaalijohtaja Eino Wallenius. Alkuvuosina soittokuntaan oli pyrkijöitä enemmän kuin voitiin ottaa vastaan. Sitten on uusien soittajien tulo vähentynyt, mikä johtuu osaltaan siitä, että ammattikoulun muutettua luonnettaan myös oppilasmäärä on pienentynyt. Koska entiset soittajat ovat pitäneet jatkuvaa kosketusta ammattikoulun soittokuntaan, on toiminta kuitenkin jatkunut varsin elinvoimaisena ja am-

mattikoulun omia juhlia samoin kuin monia muita tilaisuuksia ammattikoulun soittokunta on esityksillään juhlistanut.

Ammattikoulun soittokunta on katsottava opettaja Väinö Niinivaaran oppilassoittokunnan työn jatkajaksi ja samaa perua on myös Alvar Korpi. Perustaessaan soittokunnan 1910 opettaja Niinivaara ojensi 10-vuo-

tialle Alvar Korvelle torven ja siitä alkoi tämän soittoura. 1920-luvulla Korvesta tuli jo poikasoittokunnan johtaja. Vielä merkittävämmäksi hänen työnsä on kasvanut ammattikoulun soittokunnan johtajana: onhan tämän soittokunnan aines ollut vartuneempaa. Nuorten musiikinkasvatustajana hän on siten tehnyt harvinaisen pitkän ja tuloksellisen päivätyön.

Kuusankosken Mieslaulajat 20-vuotias

Muutaman vuoden hiljaiselon jälkeen Kuusankosken Mieslaulajain toiminta on jälleen elpynyt. Siitä oli osoituksena kuoron onnistunut 20-vuotiskonsertti 12. 3. Mieslaulajat sai alkunsa yhtiön henkilökunnan piirissä ja nykyisinkin sen riveissä on lukuisasti yhtiöläisiä. Ensimmäinen johtaja kapteeni Väinö Pekanheimo sai

kuoron 2-vuotisena johtajakautenaan hyvään alkuun. Hänen jälkeensä kuoroa johti kahdeksan vuotta vakuutustarkastaja Toivo Stenvall, jonka aikana laulajavahvuus nousi suurimmillaan 67:ään. Toimittuaan välillä työväenopiston mieskuoropiirinä kuoro on uudestaan itsenäistynyt. Johtajana toimii musiikinopettaja Heikki Kuusi Kouvolasta ja juhla-konsertin kuoro lauloi yli 30 miehen vahvuusena.

Sekakuoro Kaiku juhlaconsertissaan.
Eturivissä vasemmalla johtaja
dir.mus. Hilikka Norkamo

60-vuotias Sekakuoro Kaiku

Nykyisin jolloin rautalanka-pop, imelmä iskelmä ja vanhoja arvoja raastava protestilaulu tunkeutuvat alituisen kuuluvuimme ja saa vanhemman polven haukkomaan henkeään, tuottaa suorastaan vapauttavaa helpotusta kuulla hyvää sekakuorolaulua ja nähdä suomalaisiin kansallispukuihin pukeutunut suuri kuoro. Tällaisen elämyksen saivat kokea ne runsaat puolituhatta kuulijaa, jotka täyttivät Kuusankosken yhteislyseon salin huhtikuun 16 päivänä. Sekakuoro Kaiku piti 60-vuotisjuhlakonsertin ja teki sen tavalla, joka sai uskomaan suomalaisen kuorolaulun säilymiseen ja sen edelleen kehittämiseen perinteellisellä pohjalla.

Neljä ensimmäistä vuosikymmentä Kymintehtaan Sekakuoro Kaikua — kuten sen nimi silloin kuului — johti opettaja Väinö Niinivaara. Hän oli synnynnäinen johtajapersoonallisuus. Kaiken lisäksi tuohon aikaan opettajia kunnioitettiin ja heiltä odotettiin paljon myös koulutyön ulkopuolella. Vaikka laulun sarkaan oli Kuusankoskella sitä ennen ilmestynyt vain muutama pintavako, olivat olo-

suhteet Niinivaaran kuorotyölle silti suotuisat. Laulunharrastajat kiiruhtivat hänen kuoronsa riveihin ja taitavana kasvattajana hän istutti hyvääänisten koululasten mieliin innostuksen kuorolaulua kohtaan. Aika oli aatteellista ja missäpä kansallistunne olisikaan tullut herkemmin esiin kuin laulun sävelin. Sekakuoro Kaiusta kehittyi kuoro, jonka esitykset palkittiin Kansanvalistusseuran yleisillä laulujuhllakin.

Kuoron rivit säilyivät tiiviinä ja henki voimallisena läpi sotavuosienkin, mutta sitten kuoro menetti johtajansa ja silloin oltiin pulmallisen tilanteen edessä. Suomessa on lukuisia esimerkkejä siitä, miten kuoron pitkäaikaisen johtajan kuolema on samalla merkinnyt kuoron sammumista. Niin ei käynyt kuitenkaan Kaiun kohdalla. Toiminta muuttui kyllä epävarmemmaksi ja johtajat vaihtuivat, mutta Niinivaaran perinteille uskolliset kuorolaiset eivät päästäneet kuorohenkeä sammumaan. Ja tämä uskollisuus palkittiin. V. 1957 Kaiun johtajaksi lupautui tunnettu kuoronjohtaja Hilikka Norka-

mo ja siitä lähtien Kaiun laulu on kohonnut uuteen kukoistukseen. Se on voitu todeta kotoisissa esiintymisissä, mutta Kaiku on saanut tunnustusta myös valtakunnallisissa ja jopa kansainvälisissä kuorokilpailuissa. On suorastaan uskomatonta, että jonkun tehdasseudun kuoro etäisestä Suomesta menee kilpalaulannassa ohi suurten kulttuurimaiden kuorojen. Kuusankosken Kaiusta onkin tullut edustuskuoro, joka on pitänyt lukuisia konsertteja maamme rajojen ulkopuolella ja joka parhaillaan valmistautuu Unkariin tehtävään konserttimatkaan.

Nykyaikana kuorotoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen on monin verroin vaikeampaa kuin menneinä vuosikymmeninä. Enää ei olla yhtä herkkiä menemään kuoroon, ei yhtä valmiita alistumaan ankaraan harjoitukseen. Aikaisemmin päästiinkin helpommalla, koska tyydyttiin vaatimattomampiin tuloksiin ja samaa ohjelmaa saatiin toistaa yhä uudestaan. Nykyisin vaaditaan harrastajakuoroiltakin korkeatasoisia esityksiä ja perinteellisen ohjelmiston ohella uutta.

